

Petak, 20. april 2007.

Svedok John Crosland

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Svedok je pristupio Sudu

Početak u 14.27 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i ostalih

SUDIJA ORIE: Juče smo završili sa glavnim ispitivanjem, tako da gospodine Crosland možete očekivati da će odmah započeti unakrsno ispitivanje, no ipak Pretresno veće bi htelo da vam pre toga postavi nekoliko pitanja, ali pre toga bih hteo da vas podsetim da ste još uvek obavezani onom svečanom izjavom koju ste dali juče na početku svog svedočenja. Sada možete da vidite da Pretresno veće zaseda u punom sastavu, dakle, sva trojica smo ovde. Gospodine Crosland, moje pitanje možda zahteva određeni uvod. Hteo bih da vas uputim na stranice 2936, 2954. i 3018. Gospodine Crosland, juče ste upotreбили reč „tehnička kontrola nad područjem“ a zatim ste zamoljeni da objasnite šta ste mislili pod tim i onda ste nam dali primer situacije u kojoj dvadeset ili trideset boraca naoružanih relativno lakim naoružanjem zapravo blokira neki put. Kasnije ste opet upotreabili termin uticaj ili kontrola nad terenom i rekli ste da, „ako se kaže da je OVK imala kontrolu nad nekim terenom mora biti objašnjena činjenicom da su oni zapravo prvobitno bili 'zlatna ribica u akvarijumu', ali vrlo brzo su Srbi postali 'zlatna ribica u akvarijumu', što se tiče lokalnog stanovništva“, tako da ste opet govorili o kontroli i uticaju i onda konačno, kad smo govorili o području Dukađin /Dukagjini rekli ste da to ne znači da je OVK imala pod svojom kontrolom celo to područje nego se više radilo o uticaju koji je OVK imala u tom području. Ali ja mislim da bi tu bilo potrebno neko dalje objašnjenje. Vidimo da ste koristili termine kontrola, tehnička kontrola i uticaj, ali kad ste govorili o području Dukađin /Dukagjini rekli ste da je tu potrebno neko dodatno objašnjenje za Sud. Mi bismo rado čuli to vaše objašnjenje. Gospodine Emerson izvolite.

ADVOKAT EMERSON: Samo da se uverim da li svi govorimo o istoj stvari. Kada je svedok govorio o tehničkoj kontroli, on je govorio o činjenici da su se na nekim putevima nalazile barikade. Hteo sam da se u svom unakrsnom ispitivanju posvetim tome, tj. implikacijama te činjenice.

SUDIJA ORIE: Da. govorilo se o 50 do 60 posto, on je o tome govorio. Tri ili četiri puta.

ADVOKAT EMERSON: To je jedan aspekt onoga što je on govorio. Pitanje i odgovor koje ste vi pomenuli su se konkretno odnosili na zemljopisnu kartu na kojoj je on nacrtao jedno područje omeđeno crvenim linijama. Mislim da bi trebalo da on tu kartu ima pred sobom. Time sam hteo da se pozabavim na početku svog unakrsnog ispitivanja.

SUDIJA ORIE: Ne znam da li mu je potrebna ta karta ili ne.

ADVOKAT EMERSON: Mislim da bi bilo jednostavnije da koristimo tu kartu, jer možda niste upoznati sa imenima svih tih sela. Mogu li sada da vam kažem kako sam nameravao da počnem sa svojim unakrsnim ispitivanjem? Imamo dve fascikle za unakrsno ispitivanje

pukovnika Croslanda, ovu tanku zelenu fasciklu koju vi imate na svom stolu, a druga je mnogo veća plava fascikla. Nadam se da je nećemo koristiti. I ja ću se usredsrediti na zelenu fasciklu. Pobrino sam se da vi imate jedan neoznačeni primerak ove karte broj 6. koju smo juče neuspešno pokušavali da vidimo na ekranu. Karta po kojoj je svedok juče svedočio se nalazi u tabulatoru 1. u ovoj fascikli.

SUDIJA ORIE: Gospodine Crosland, moje pitanje se odnosi na onaj deo vašeg svedočenja u kome ste koristili neke termine koji nisu bili dovoljno objašnjeni. Da li biste mogli da odgovorite na moje konkretno pitanje, šta ste vi to hteli da dodate u smislu dodatnog objašnjenja i da li bismo mogli da vidimo ovu kartu. To je ona karta sa područjem označenim na sredini. Gospodine Crosland, sada ćete videti kartu na svom ekranu.

SUDIJA HOEPFEL: Možda bih mogao da dodam još jedno pitanje. Da bismo u potpunosti shvatili celu tu sliku, gospodine Crosland, trebalo bi da se vratimo na taj pojam tehničke kontrole. Mislim da je to nešto što je relevantno za celo Pretresno veće, budući da se radi o vojnoj terminologiji, i to je *terminus technicus*. Koji bi bio suprotan pojam tehničkoj kontroli?

SVEDOK CROSLAND: Dobar dan časni Sude. Moram da se izvinim što sam vas juče zbunio.

SUDIJA HOEPFEL: Ne, ne.

SVEDOK CROSLAND: Sad ću pokušati da to ispravim. Celo to nastojanje da se shvati situacija na Kosovu/Kosovë/Kosovë zahtevala je naravno stalno praćenje obe strane u tom potencijalnom sukobu. Sukob je kao što sam juče rekao počeo nakon onog incidenta u Donjem Prekazu/Prekazi i Ultë, barem po mom mišljenju, pa se nastavio 1998. i dalje 1999. kao što svi znamo. Kako bismo bolje razumeli situaciju, na moju inicijativu delimično, stupalo se u kontakt sa OVK, kako bi se došlo do jedne uravnoteženije slike toga što se događa. Kao što sam juče rekao, časni Sude, radi se o jednoj operativnoj zoni i zaista je bilo dosta neuobičajeno da je Vojska Jugoslavije i MUP, da su oni dozvolili strancima kao što sam bio ja, da radimo to što smo mi radili u operativnoj zoni, što je bilo vrlo zahtevno i vrlo opasno. Početkom 1998. OVK je bila dosta krhka, dosta nepovezana. Sastojala se od odvojenih grupa i u mnogim delovima pokrajine je bilo tih gerilaca, a Srbi su imali to teško naoružanje i mogli su da ih gađaju, a oni nisu mogli da uzvrate vatrom. Da bi se dobila jedna dublja obaveštajna slika morali smo da idemo tamo da steknemo njihovo poverenje, da bismo mogli da malo tačnije predstavimo stavove OVK. Kao što sam juče rekao taj politički kontakt prvo je uspostavljen u Prištini/Prishtinë. To je svakako bilo posledica toga da je gospodin Holbrooke, lord Ashdown da su oni došli u Junik/Junik i međunarodna zajednica se zainteresovala za to šta se dešava u suverenoj državi Srbiji. Dakle to su te neke činjenice koje sam želeo da vam predstavim. Ako želite da steknete neku uravnoteženu sliku i da tu sliku predstavite u diplomatskim depešama i izveštajima o situaciji direktnim telefonskim pozivima u Beograd i London i druga sedišta, to se na taj način radilo, dakle na taj način ste mogli da pratite situaciju i kako se na razvija. Mislim da smo se juče upleli u neke stvari, ali ja sam pokušao da ukažem na to da su u tom sistemu izveštavanja nužno postojale određene praznine. Kada se 1999. MKTJ obratio Ministarstvu odbrane u Londonu zbog ovog suđenja, onda su oni predali različite dokumente. Neki od njih su mestimično bili zacrnjeni, ali koliko ja shvatam nisu svi dokumenti bili predati. Ne znam šta je sve bilo na početnom popisu, tako da postoje neke rupe u saznanjima i to dovodi do određene zbunjenosti u pogledu toga šta se tamo događalo i gde. *Copy* i *paste* postupci su samo doprineli zbrci u smislu da su neki datumi pogrešno navedeni. Nadam se da sam vam sada dao jedan deo objašnjenja. Što se

tiče tehničke kontrole, nakon incidenta u Donjem Prekazu/Prekazi i Ultë, OVK je izvršila niz napada po celoj Pokrajini i MUP Srbije je odgovorio na te napade, ali mislim da su negde u aprilu i maju, po mom shvatanju, Srbi priznali da oni ne kontrolišu tri od četiri puta. Ti su putevi bili blokirani na više mesta. Sa severne strane Likošan/Likoshan, Rudnik/Rudnik, Peć/Peje, dole prema Prištini/Prishtinë i Štimlju/Shtime južno od Uroševca/Ferizaj. Jedini put koji je još bio otvoren je bio onaj koji je išao kroz planine. To je bila situacija do onog momenta kada su Srbi krajem leta pokrenuli tu veliku ofanzivu i onda su očistili te puteve. Ti putevi su bili blokirani starim vozilima, srušenim stablima i odbrambeni položaji su bili dosta slabi. Ja sam se tuda provezao i možda je tu bilo ukupno oko dvadeset do trideset boraca. Bez svake sumnje oni su mogli da pozovu pojačanja, ali ako pogledate potencijalnu moć srpskih snaga koje su se mogle upotrebiti u napadu protiv njih to znači da su oni samo tehnički kontrolisali to područje, odnosno neko im je dozvolio da oni to područje kontrolišu. Zašto je to bilo tako ne znam, jer nisam dobio nikakve informacije od srpskih snaga bezbednosti o tome zašto im je dozvoljeno da imaju tu tehničku kontrolu.

SUDIJA ORIE: Dali ste tu opštu sliku i izrazili ste svoje iznenađenje što su Srbi dozvolili da se to dogodi. Juče, ste konkretno govorili o tome kad ste rekli da je OVK bila tu u sredini, u ovom crvenom području i tu ste konkretno rekli da OVK nije držala celo to područje nego da se više manje radilo o uticaju OVK, ali da bi to zahtevalo dodatno objašnjenje. Da li je vaše objašnjenje slično ovom koje ste nam sada dali?

SVEDOK CROSLAND: Mislim da niko nije uspeo da prođe kroz ovo područje koje sada gledamo, dakle područje Dukađin /Dukagjini, tokom one dve i po godine koje sam ja proveo tamo. To područje nije bilo dobro poznato. Bili su izveštaji o tome da su na različitim stazama bile postavljene mine i jedan od principa je bio da ako ne morate nekuda da idete da tamo i ne idete. I Srbi su takođe zauzeli stav da oni mogu borbe da sprečavaju da izađu iz tog područja na taj način što će dominirati komunikacijama. Ja se ne slažem s tom strategijom, ali oni su tako postupali. Dakle, srpske snage bezbednosti bi otišle malo dalje od tih komunikacija, napravile neki mali napad, sredile par kuća i onda bi se povukli, naprosto zato što se tu nisu osećali bezbedno u tom području. I na taj način su oni rešavali tu situaciju, oni su dakle imali te lokalizovane incidente oko tih glavnih puteva kod Peći/Peje, Kline/Kline, Đakovice /Gjakovë i ti putevi su omogućavali pristup. Nakon jednog od glavnih incidenata Srbi su zatražili od nas da idemo sa njima da posetimo jedno mesto gde se navodno dogodio masakr kod Glođana/Gllogjan i mislim da je malo njih išlo dublje u to područje, dakle pet ili šest kilometara dalje od tih puteva zato što su ulazili na teritoriju koja im nije bila poznata. I zato sam rekao da je po mom mišljenju OVK imao uticaj na tom području, a Srbi su se držali po strani i pokušavali su da uspostave dominaciju i uticaj na tim područjima na taj način što su ih granatirali dalekometnom artiljerijom, tenkovima ili protivavionskim topovima.

SUDIJA ORIE: Dakle to ste hteli da kažete kad ste rekli da OVK nije držala to područje nego da je ona samo bila prisiljena da ostane tamo i samo na tim rubnim delovima bi ih ponekad potiskivali.

SVEDOK CROSLAND: Da, kao što sam juče rekao ta je situacija bila dosta fluidna zato što ni jedna od tih strana nije čvrsto držala teren osim gradova u kojima su bili garnizoni i slično. Ali moramo da shvatimo kao što sam juče rekao, da ako imamo odnos stanovništva pet ili šest prema jedan u korist Albanaca, a čak i u gradovima je Srba bilo manje, naravno do onog momenta kada je došlo do pokreta Albanskog stanovništva, albanskih seljaka, prognanika, raseljenih lica. A to je sasvim druga stvar.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Hvala vam na tim odgovorima gospodine Crosland. Gospodine Emerson da li ste vi spremni da počnete sa unakrsnim ispitivanjem svedoka Croslanda?

ADVOKAT EMERSON: Jesam, ali pre toga bih želeo da Vas pitam nešto o vremenu. Ja ću dati sve od sebe, da učinimo što veći napredak danas i nameravam čak i da završim, ako je to moguće, međutim za ovog svedoka će možda biti potrebno više vremena nego obično, a neka od pitanja koja ste vi postavili i svedok na njih dao odgovore, pokreću neka potencijalno fundamentalna pitanja koja se odnose direktno na optužnicu. Nameravam da koristim dosta dokumenata koji će možda pomoći pukovniku Croslandu da se priseti stvari, s obzirom da je od tih događaja prošlo neko vreme. Prema tome samo želim da kažem da je moguće...

[nema prevoda]

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, Pretresno veće svakako želi da vas podstakne da ako možete završite unakrsno ispitivanje, međutim ukoliko jasno stavite do znanja da će vam biti potrebno više vremena za unakrsno ispitivanje gospodina Croslanda, mi ćemo pronaći rešenje kako Odbrana ne bi bila lišena svog prava da ispituje.

ADVOKAT EMERSON: Hvala.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMERSON

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Gospodine Crosland, pre nego što počnem sa pitanjima, hteo bih samo da se nadovežem na neka od pitanja koja vam je časni Sud upravo postavio. Naglašavam da je bilo dva niza pitanja. Jedan je bio o smislu pojma tehnička kontrola, koja se ticala zaprečavanja glavnih saobraćajnica, a drugi je bio konkretnije pitanje o upadu na područje koje je na karti obeleženo crvenom bojom. Bilo je nekih lingvističkih nedoumica o terminu tehnički, jer moj utisak naročito iz pitanja sudije Hoepfela je da je on stekao utisak da je izraz „tehnička kontrola“ neka vrsta vojnog termina. Ja bih hteo samo da vam postavim pitanje koje se odnosi konkretno na ovo, a to je pitanje koje vam je bilo postavljeno i u predmetu Limaj. Da vidimo da li odgovor koji ste tada dali odgovara vašem osnovnom stavu. Ovo je u transkriptu iz 2009. 2. red. Gospodin Mansfield vas je tada pitao...

[nema prevoda]

Prema tome u suštini ono što ste vi rekli, po vašoj vlastitoj oceni, bilo bi da je navodna efikasnost OVK i kontrola bila preuveličana, mada je u suštini na terenu bila dosta slaba. Pitam vas da li je to tačno? A u svom odgovoru rekli ste: „ne bih se sporio s tim, ne“. A odmah zatim vas pita sledeće „Ja ću vam dati jedan primer: vi ste opisali ta tri puta i kako su oni bili blokirani i tako dalje Mislom da ste u jednom trenutku rekli da samo zato što su mogli da zapreče prolaz saobraćaja na tim putevima nipošto ne znači da su oni kontrolisali područje između ta tri puta, mada su ljudi polazili od takve pretpostavke „. a vi ste odговорili . „da, to je kao što sam juče rekao mesto gde se ja ne slažem s onima koji tvrde da su oni kontrolisali 55 do 65 posto teritorije. Ja bih hteo samo da stavim jednu ogradu i da kažem da

nije bilo valjane upotrebe vojne sile od strane srpskih vlasti.“ Da li je to dakle tačan rezime onoga što ste vi ovde objasnili kada ste opisivali termin „tehnička kontrola“?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Moramo samo da to sve stavimo u vremenski kontekst. Ako govorimo o periodu mart, april, maj, možda juni i juli To je bio način kako su neki ljudi o tome govorili, a ja sam pokušao da to objasnim, da oni jesu tehnički blokirali puteve, međutim to u to vreme po mom mišljenju kao iskusnog oficira nije bila uverljiva i jaka snaga.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Na pitanje sudije Hoepfela vi ste koristili izraz „samo tehnički kontrolisali puteve“. Da li sam u pravu ako to razumem tako da vi želite da kažete da je to bila tehnička kontrola, a ne *de facto* kontrola?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Nastojacu da odgovorim najiskrenije što je moguće. Ja nisam smatrao da su ovi kontrolni punktovi sa vojnog stanovišta predstavljali bilo kakvu pretnju odlučnom srpskom napadu, ako bi se oni odlučili da ga izvedu.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U redu. Sada ću preći na nešto drugo i to u vezi s područjem koje ste vi obeležili na karti i o čemu ste detaljno govorili danas. Međutim, želim da počnem unakrsno ispitivanje postavljajući vam pitanje o rasporedu srpskih vojnih i bezbednosnih snaga. Govoriću samo o opštoj strukturi; najpre bih hteo da se pozabavimo tim pitanjima, a zatim pitanjima o *modus operandi* srpskih operacija u toku 1998. i 1999. godine. Zatim, jedno ili dva pitanja o vašem poimanju komande i kontrole odgovornosti na srpskoj strani. Drugim rečima, ko je, a ko nije bio u komandnom lancu u području o kojem je reč. A zatim bih hteo da pređemo na detaljne dnevne izveštaje Vojske Jugoslavije i drugih organizacija hronološkim redom kako bismo na osnovu toga sastavili jednu sliku o tome kakva je bila situacija na terenu. A zatim, bih hteo da na vam na kraju postavim jedno ili dva dodatna pitanja. Najpre, sada da vam postavim pitanje o vojnom rasporedu snaga. Molim vas da zbog toga pogledate tabulator br. 6. U zelenom registratoru. Pod brojem 6. trebalo bi da se nalazi diplomatski telegram od 26. marta 1998. koji se pre svega bavi bezbednosim pitanjima i tu se govori i o vašim procenama srpskih snaga bezbednosti koje su bile raspoređene krajem marta, i vi kažete u pragrafu 2. „da bi izvršile zajednički napad u području Dečana/Dečan, Đakovice/Gjakovë i Drenice, Lauše/Llaushë i Vodnika“. Ali pre toga da vas pitam o vojsci Jugoslavije i rasporedu njihovih snaga, a i da vas pitam o četiri konkretne ličnosti.

TUŽILAC RE: Ne želim da prekidam, ali da bi bilo jasno, gospodin Emerson govori o dokaznom predmetu P927 iz predmeta Limaj. Mi imamo sve te dokumente na popisu koji smo juče podelili i bio bih zahvalan kolegi ako može da se koristi njime.

ADVOKAT EMERSON: Pa ja to neću moći da radim. Ja sam prikupio čitav niz drugih dokumenta i ja ću vam obezbediti listu tih dokumenata tokom dana preko sekretarijata. Želim da ovo vreme utrošimo tako da se dokaznim predmetima bavimo onda kada ih koristimo.

SUDIJA ORIE: U redu. Time ćemo se pozabaviti kasnije. Sada se koncentrišemo na R0428505.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Najpre bih hteo da vas pitam o Vojsci Jugoslavije i rasporedu snaga. Vi ste juče odgovorili na neka od tih pitanja. Najpre nas podsetite molim vas, koliko je krajem marta, ukupno bilo vojnika na Kosovu/Kosovë u celini? Po vašoj proceni?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Gospodine, kao što sam juče rekao, formacijski glavna jedinica je bila Prištinski 52. Korpus koji je imao sedište u Prištini/Prishtinë a isto tako i isturena formacija srpske vojske Treće Armije u Nišu. Oni su u to vreme na Kosovu/Kosovë imali raspoređeno između 10.000 i 14.000 ljudi koji su bili stacionirani u tri ili četiri najveća područja Prizren/Prizren, Uroševac/Ferizaj, Prištin/Prishtinë i Gnjilane/Gjilan, ako se dobro sećam. Dakle, to su bile formacije koje su se tamo nalazile na početku raspoređivanja i moglo bi se tvrditi da su to legalne trupe.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: O tome ćemo porazgovarati za koji trenutak. Međutim, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije bio je general Perišić, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I on je bio stacioniran u Beogradu?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I nije bio redovno na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: On je povremeno dolazio na Kosovo/Kosovë, naročito kako je situacija počela da se pogoršava.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A načelnik vojne bezbednosti u Generalštabu je bio general Dimitrijević, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, on je bio načelnik kontraobaveštajne službe.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle to su dva najviša oficira u Vojsci Jugoslavije, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

SUDIJA HOEPFEL: Molim vas malo sporije.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ako sada govorimo na na nivou Kosova/Kosovë i 52. Prištinskom korpusu, general Pavković je bio njihov komandant. Je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: To je bila situacija u martu.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, a onda se to promenilo. On je tada preuzeo komandu nad Trećom armijom i konačno postao načelnik Generalštaba.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, a to važi i za svedoka. Obojica govorite isti jezik. Da li biste molim vas napravili kratke pauze kad postavite pitanje i kad dobijete odgovor, jer inače ne možemo da vas pratimo.

ADVOKAT EMERSON: Izvinjavam se časni Sude i takođe prevodiocima i stenografu.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pre par trenutaka pomenuo sam generala Pavkovića. Da li je on imao pod svojom komandom 52. Prištinski korpus u periodu od 17. Marta do oktobra 1998?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Koliko se sećam, da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A general Ojdanić? U kom trenutku se on pojavio na sceni i u kom svojstvu?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: General Ojdanić je bio načelnik štaba Vojske Jugoslavije koji je bio stacioniran u Beogradu. On je informisao strane vojne atašee u Beogradu 27. i 28. avgusta o situaciji.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Kakav je bio komandni odnos generala Perišića i generala Ojdanića?

SVEDOK CROSLAND: General Ojdanić je radio direktno s generalom Perišićem.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A sada da porazgovaramo o rasporedu Vojske Jugoslavije u zapadnom Kosovu/Kosovë tj. onom području koje nas interesuje i koje smo videli na karti. U to vreme tamo su se nalazile dve brigade Vojske Jugoslavije, 125. Brigada kojom je komandovao pukovnik Dragan Živanović sa komandom u . . .

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: u Peći/Pejë.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U Peći/Peje, izvinite, a tamo je bila i 549. Brigada pod komandom pukovnika Božidara Delića koja je bila stacionirana u Prizrenu/Prizren?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A da li je vama jasno koja je bila granica odgovornosti između 125. i 549. Brigade?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne mogu toga da se setim.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mi smo posmatrali onaj put koji ide od Peći/Pejë ka Đakovici/Gjakovë i koliko se vi sećate, da li bi granica između njihovih zona odgovornosti bila na pola puta?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ja nagađam da je granica bila negde oko Dečana/Dečan, verovatno.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: To je verovatno procena koja je bliska istini

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, moguće da je to zbog mog lošeg znanja engleskog, ali vas pitam da li *guesstimate* znači nagađanje i procena u jednoj reči?

ADVOKAT EMERSON: To je procena.

SUDIJA ORIE: S nešto nagađanja?

ADVOKAT EMERSON: Tačno. S izvesnim stepenom nagađanja.

SUDIJA ORIE: Onda...

ADVOKAT EMERSON: To je procena koja priznaje nesigurnost svoje pozicije.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT EMERSON: I na to bih se vratio kasnije.

SUDIJA ORIE: Molim, nastavite.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Imajući u vidu sve ovo što smo da sada čuli, ako sam ja dobro shvatio, koje je bilo vaše shvatanje ustavnih funkcija Vojske Jugoslavije u čuvanju granica i koja su bila ograničenja ovih ustavnih funkcija u tom smislu?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: U jednoj od ranijih prilika neko mi je detaljno objašnjavao da ja nisam u pravu u pogledu svojih procena, međutim, kada sam došao kao vojni ataše bio sam informisan da je Vojska Jugoslavije imala primat na granicama bivše Jugoslavije, i to u pojasu od 500 metara pa do dva kilometra. Prema tome većina unutrašnjosti bila je pod prevashodnom kontrolom MUP-a, policije i njihovih formacija

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Prema tome bez obzira na ustavni položaj, vi ste videli dokaze da su snage Vojske Jugoslavije počele da učestvuju u vojnim akcijama koje su bile direktno uperene protiv OVK

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Kako je intenzitet konflikta narastao postajalo je jasno da su neki elementi Vojske Jugoslavije a naročito njihova oprema bili prefarbani u plavo, a ne u zeleno. Pre svega govorim o transpoterima i protivavionskim vozilima. To su trocevna oruđa koja su zatim bila pripojena MUP-u.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A vi ste to budno pratili, zato što po vašem shvatanju sama Vojska Jugoslavije nije trebalo da učestvuje u toj vrsti operacija. Je li to tačan prikaz?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa, ne sasvim gospodine. Bilo bi sasvim neumesno da ja drugim zemljama govorim kako da vode svoje operacije, ali ono što je mene zabrinjavalo je bilo to što je obim snaga koji je korišćen, odnosno sila koja je korišćena bila nesrazmerna u odnosu na gerilske borbe protiv kojih su se oni borili.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Na to ćemo preći za neki trenutak. Međutim da se još jednom vratim na ovo. Vi ste nam pre par trenutaka rekli da su vozila koja su bila zelena prefarbana u plavu boju. Da bismo se uverili da svi razumeju šta to znači, da li vi zapravo kažete da su vozila Vojske Jugoslavije i teško naoružanje dok su bili ofarbani u zeleno bili jasno prepoznavani kao da pripadaju Vojsci Jugoslavije, a njihovim prefarbavanjem u plavu boju sticao se utisak da se oni koriste od strane redovne policije, MUP-a?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A među tom opremom koju ste pomenuli pomenuli ste i BOV 3. To je jedna vrsta teškog protivavionskog oruđa, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

SUDIJA ORIE: Gospodine, samo da postavim jedno pitanje radi razjašnjenja. Vi kažete da je bilo prefarbano u plavo, a da je ta oprema ranije bila zelene boje. Da li vi time hoćete da kažete da se tom opremom koristila i ista posada ili se pak promenila posada koja je opsluživala to oružje?

SVEDOK CROSLAND: Časni sude, ja ne znam da li se promenila.

SUDIJA ORIE: Pa razumete šta vas pitam, dakle da li je osoblje koje je opsluživalo to oružje bilo MUP ili Vojska Jugoslavije?

SVEDOK CROSLAND: Razumeo sam potpuno vaše pitanje. Ja ne mogu da kažem da li se posada menjala ili ne, međutim ja sam u više navrata istakao to da je ovakvo teško naoružanje i oprema bilo prefarbano u plavo kako bi se ljudi doveli u zabludu i kako bi se stekao utisak da je to uobičajena oprema koju koristi MUP.

SUDIJA ORIE: A da li je to na kraju koristio MUP, vi ne možete da odgovorite na to pitanje?

SVEDOK CROSLAND: Ne.

ADVOKAT EMERSON: Pa možda će to postati jasnije kad budemo videli neke od dokumenata.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle, ova oruđa i teško naoružanje o kome smo prethodno govorili, BOV 3 na primer, ta su oruđa namenjena za protivvazdušne operacije, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A kako su ona korišćena u toku srpske kampanje na Kosovu/Kosovë, po vašem saznanju?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa ona su korišćena kao bliska podrška operacijama snaga bezbednosti, otvaranjem vatre na sela i kuće uz put.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle ona su korišćena u stvari protiv lica i imovine, a ne protiv vazдушnih ciljeva.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Koliko je vama poznato je li to u saglasnosti sa Ženevskim konvencijama?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da nije u saglasnosti. Iako sam i ja sam bio izložen protivavionskoj vatri na Foklandskim ostrvima.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Po vama se ta nesaglasnost sastoji u potpunoj neproporcionalnosti u korišćenju teškog naoružanja protiv civila i civilnih ciljeva. Je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Mislim da je to dobro dokumentovano u mnogim mojim izveštajima da se stalno moglo videti razaranje u velikom obimu i to celo proleće, leto i jesen i kasnije 1998. g. i potom i 1999. godine.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pređimo sada na zapadno Kosovo/Kosovë. Jeste li videli to teško naoružanje da se kreće po teritoriji zapadnog Kosova/Kosovë?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A da li ste ih često viđali?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Koliko vi znate da li su ta oruđa bila korišćena za granatiranje sela koja vidimo na karti?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Bilo je prilično jasno da je to tako. Isto tako bili su korišćeni i teški tenkovi.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mogu li konačno da pređem na pitanje diplomatkog telegrama i da . . .

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, pitanje je bilo da li su bili korišćeni za granatiranje sela koje vidimo na ovim kartama. Možete li to da pojasnite. Da li su sva sela granatirana ili samo neka?

ADVOKAT EMERSON: To sam i želeo da učinim. Verujem da ćemo do kraja unakrsnog ispitivanja imati još više detalja.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Kad ste citirali svoju analizu u dokumentu od 26. marta, to je u diplomatskom telegramu koji se nalazi u tabulatoru br. 6. među našim spisima, pomenuli ste da je vaša procena bila da su srpske snage bezbednosti pokrenule zajednički udar na dva područja, od kojih je jedno bilo Dečani/Dečan – Đakovica/Gjakovë. Je li to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I u sledećim paragrafima, paragrafu 3. opisujete tri nivoa snaga. Ovde ne govorimo o Vojsci Jugoslavije, zar ne?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Govorimo o kombinaciji policije, specijalne policije i RDB, Resora državne bezbednosti, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da se podsetimo šta se nalazi u tom diplomatskom telegramu. Kao prvo 3 (a) spoljašnji prsten, opisujete taj prsten u kordonu i pominjete A, B i C i kažete da je spoljašnji prsten mogao da pokrene nekih 8.000 do 10.000 pripadnika MUP-a koji se koriste da kontrolišu urbana područja i za kontrolu masa i nemira, a uz pomoć uvezenih bandita. Bila su poslata vozila iz Ivangrada i drugih mesta, mislim da su ta mesta u Crnoj gori. Je li to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Vratićemo se na ove bandite za koji trenutak. Nekih 8.000 do 10.000 ljudi, da li se to odnosi na redovni MUP?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. To su ljudi koji su bili raspoređeni u pokrajini Kosovo/Kosovë i oko njega.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Kosovo/Kosovë kao celine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A unutarnji kordon od 500 do 700 pripadnika PJP koji su kontrolisali punktove za kontrolu vozila na putevima oko samog operativnog područja imao je podršku nekih 10 do 15 oklopnih transportera sa teškim topovima. Kao prvo možete li da nam objasnite šta je to PJP?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: PJP su posebne jedinice policije. Mislim da je reč o jedinicama policije koje su teško naoružane i koriste se za smirivanje nereda. Mi nemamo ekvivalent toga u Engleskoj, ali bile su tamo da bi izveli osnovne pešadijske zadatke, a onda bi prepustili MUP-u da drži spoljni kordon i spoljašnje obezbeđenje. Jurišne snage uključujući PJP bi sudelovale u samom prvobitnom napadu. One su bolje naoružane, agresivnije. Ti ljudi su bili iz nekoliko različitih područja izvan Kosova/Kosovë, a to se moglo videti na osnovu tablica na njihovim vozilima.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Stanimo tu. Kažete „spoljašnji prsten, unutrašnji kordon i jurišne snage“. Ja to zamišljam kao koncentrične krugove. Da li je to ispravno? A u središtu toga bi bila određena lokacija, određeno mesto.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. *Modus operandi* je bio takav da se područje kontrolisalo spoljašnjim kordonom tako da bi se ljudi držali izvan.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I to je obično radila redovna policija?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. A zatim je postojala laka pešadija koja je mogla da daje podršku konkretnoj jurišnoj jedinici SAJ-a i drugim jurišnim trupama.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Stanimo tu na trenutak. Dakle spoljni prsten kontroliše MUP, zatim ste opisali nešto poput pešadije. Mislim da ste u nekim drugim slučajevima, kada ste govorili o tome, koristili izraz „obična pešadija, koja jedva da liči na policiju“. Šta to u stvari znači „obični policajci“? Kakva je to konotacija?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Upravo to što sam rekao. Nosili su neke uniforme koje je nosio i PJP, ali su se ponašali kao specijalna policija koja se inače koristi za kontrolu masa i nemira.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I nosili su automatsko oružje?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A na čelu svega je bila neka jurišna jedinica koja bi bila sastavljena od pripadnika SAJ-a ili JSO-a. Je li to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: . Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pre no što pređemo na SAJ i JSO nekoliko pitanja o PJP-u. Dali ste ovde jednu procenu njihove snage. Da li ste ikada naišli na neku skupinu povezanu sa PJP-om, ili da deluje uz njih u istim uniformama, koje su se zvale *Mundže*?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, nikada nisam čuo za to ime.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Nikada niste čuli za to?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Jeste li ikada videli pripadnike PJP u uniformama koje su kao oznaku na rukavu imale munju?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne sećam se toga.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U redu. Možemo li da pređemo na specijalne jurišne snage, SAJ i JSO. Kao prvo, SAJ, šta su oni bili, kako biste ih opisali u smislu oružja i uniforme koju su nosili?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Kao što sam rekao, oni su bili anti-teroristička jedinica od nekih 200 ljudi i njihov ekvivalent je bio JSO kao druga anti-teroristička jedinica.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle dve anti-terorističke jedinice naoružane i obučene. I zadržimo se na trenutak sada na SAJ-u. Da li ste znali za jedinicu SAJ-a ili jedinicu koja je bila priključena SAJ-u, koji su se zvali *Škorpioni*?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne konkretno. Bilo je nekoliko imena koja su se pominjala na Kosovu/Kosovë: *Orlovi*, *Crni orlovi*, *Crna ruka*, itd Ali nije bilo moguće

proveriti šta je od toga tačno i dobiti potvrdu. Kad u nešto nismo bili sigurni nastojali smo da to i ne tvrdimo.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Jedno direktno pitanje za vas. Da li je bila vaša procena, ili jeste li znali, da unutar uniformisanih pripadnika PJP I SAJ postoje ljudi koji su ranije bili u nelegalnim paravojnim snagama koje su delovale zajedno sa srpskim snagama u Bosni?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Rekao sam da su kružile glasine o različitim vezama i povezanosti, no mislim da možete i sami da uvidite koliko je teško da se dođe do takvih informacija, da se utvrdi da li je neko ranije bio uključen u nekakve nezakonite aktivnosti na Balkanu.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Kao što ćemo videti iz nekih vaših izveštaja ipak se moglo doći do nekih dokaza u tom pogledu, za postojanje takvih veza. Da predemo sada na JSO. Što se tiče njihovog izgleda i izgleda njihove opreme, da li su oni bili drukčiji od SAJ-a.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Dao sam detaljne opise toga u ranijim svedočenjima.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Možete li to ukratko da opišete.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Bili su mnogo bolje naoružani i opremljeni i izgledali su profesionalnije.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I oni nisu bili u niti u strukturi MUP-a, niti Vojske Jugoslavije, već su bili direktno odgovorni RDB-u. Je li to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da jeste.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mislim da ste naišli na dvojicu vođa JSO-a unutar Kosova/Kosovë. Jedan od njih je bio Frenki Simatović, a drugi, radilo se o čoveku čiji je nadimak bio Legija?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, Legija.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li ste imali prilike da razgovarate s Frenkijem Simatovićem?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Sreli smo se, jer smo bili u istom hotelu u Peći/Peje. Ali mislim da smo se samo pozdravili i ništa nismo razgovarali.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Vi znate da je Frenki Simatović bio optužen za ratne zločine u Hrvatskoj i Bosni. Jeste li znali da je JSO ustvari bila naslednik *Crvenih beretki* koje su bile u Bosni?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Čuo sam, da. Nosili su crvene beretke.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U redu. Mislim da ste Legiju sreli blizu Lapušnika/Llapushnik negde sredinom leta. Je li to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A njegovo pravo ime, verujem da vam je sada poznato, ako već ne od ranije, je Milorad Luković ili Milorad Ulemek. Je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ako vi tako kažete.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Niste čuli za to ime?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Jesam. Čuo sam za takvo ime. I znalo se da je on bio pripadnik Arkanovih *Tigrova* u Bosni, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Čuo sam nešto slično. Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I on je bio glavni vođa JSO na Kosovu/Kosovë kako vam je on sam rekao?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Kada smo se sreli na raskrsnici kod Lapušnika /Llapushnik prema Mališevu/Malishevë on mi je rekao da je vodio tu određenu jurišnu grupu koja je imala podršku tenkova i Vojske Jugoslavije.

SUDIJA ORIE: Često ste insistirali na tome da Tužilaštvo mora da pojasni ako se radi samo o nekim glasinama, u stilu čuo sam to i to,

ADVOKAT EMERSON: Upravo sam to nameravao da učinim časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim nastavite.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Vi ste videli kako se Legija priprema za jednu zajedničku operaciju JSO i Vojske Jugoslavije, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I on je lično razgovarao s vama i rekao da je nadležan za tu operaciju?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Kao što sam naveo u izveštaju on je bio pomalo iznenađen time da smo se mi upravo vratili odatle.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I da li vam je rekao da je on zapovedao tom operacijom?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li vam je rekao da je nadežan za snage JSO, ili Vojske Jugoslavije i JSO koji je tu bio stacioniran.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Razumeo sam da je bio nadležan za celu operaciju.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li smem da vas pitam sledeće: recite nam da li znate da je on bio optužen za ubistvo čelnih ljudi Srpskog pokreta obnove i da je trenutno na izdržavanju kazne o 40 godina zatvora.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Bilo je uniformisanih pripadnika paravojske. Možete li nam reći nešto o uvezenim banditima koje ste pominjali. Da li ste viđali grupe ljudi koji nisu nosili uniforme ali su vozili terenska vozila sa crnogorskim, makedonskim i beogradskim regitarskim tablicama?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Jesam. Mislim da je to bilo u Peći/Peje, ako se dobro sećam, kao jednom od glavnih mesta.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Jednom prilikom ste ih i pratili.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li zato što ste hteli da znate da li je to bila nelegalna paravojska?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, kao što sam ranije rekao, pokušavali smo da saznamo što više pojedinosti i verovtno zbog mog ranijeg rada bio sam više znatiželjan nego drugi ljudi.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Kada ste ih pratili, da li ste prešli granicu sa Crnom gorom?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ako mislimo na isti događaj mislim da smo otišli u Rožaj.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Jeste li tamo videli da se okupljaju zajedno sa drugim ljudima koji su slično izgledali?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, ako govorimo o istom izveštaju. . .

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li ste nekad videli ljude sa komunikacionim slušalicama?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Siguran sam da da. Morate znati da je Balkan bio nemirno područje u to vreme i mnogi ljudi su se bavili bezbednosnim poslovima i prislušna oprema je bila standardna. Pitanje je šta su oni radili s tom opremom i s kim su bili povezani.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ali obično je to povezano s ljudima koji su radili za srpske bezbednosne službe

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da to se često koristi za vezu.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li se moglo zaključiti da se radilo o grupi srpskih obaveštajaca?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Bili su u dobro istrenirani i dosta odlučni i dobro opremljeni.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U jednom izveštaju ste pomenuli i elemente RDB, Resora državne bezbednosti, da ste ih videli zajedno s njima, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ranije ste već rekli da ste sigurni da je bilo paravojske na zapadnom Kosovu/Kosovë, Peći/Peje i Đakovici/Gjakovë. Jeste li na te ljude mislili kada se izneli takvu svoju procenu?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pošto smo videli te ljude u području Peći/Peje i Đakovice/Gjakovë mogli smo da pretpostavimo da su mogli da budu u to uključeni. Zaista je teško dati jedan definitivni odgovor na to pitanje, zato što je tamo bilo toliko ljudi koji su se motali okolo, koji su bili odeveni dosta dobro, ali ne u uniformama.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Mislim da ste takođe u jednoj od svojih izjava rekli da sledeće: „siguran sam da su Arkanovi ljudi dovedeni iz Crne gore“. Da li je to bio vaš čvrst stav?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mi smo pokušali da pronađemo jednu bazu severno od Mitrovice/Mitrovicë za koju je nam je bilo rečeno da je baza paravojske. Nismo doživeli baš ugodan prijem tamo.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da li vam je poznato da je jednom prilikom fotograf agencije ITN bio napadnut zato što je pokušao da fotografiše ljude koji su tako izgledali
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, ja sam zapravo i sačinio taj izveštaj.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Kada ste svedočili u predmeti Milutinović o toj grupi ljudi, to je bilo na stranici 9772. red 1. Rekli ste “Da je u izveštaju NATO-a bilo jasno naznačeno da su ti ljudi imali iskustvo u ratovanju u Bosni, da su zato bili deo ukupnog arsenala srpskih snaga bezbednosti, ako hoćete to tako da nazovete, dakle koristili su se u oprecijama u ratu u Bosni”. Molim vas, možete li da kažete o kojem izveštaju NATO-a se tu radi?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne mogu sada da se tačno setim tog izveštaja. Mislim da se radilo o izveštaju NATO- a Ministarstva odbrane, dakle radilo se o jednoj proceni u vezi sa ratom u Bosni koji smo pokušavali da uzmemo u obzir kako bismo stekli bolju sliku o tome šta se događa u pokrajini Kosovo/Kosovë.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Dakle vi kažete da su se ti ljudi koristili na isti onakav način na Kosovu/Kosovë kao što su se koristili u ratu u Bosni i da su oni bili deo tih srpskih snaga bezbednosti na Kosovu/Kosovë. Kako su oni bili korišćeni u ratu u Bosni? Možete li to da nam objasnite?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Oni su korišćeni u ratu u Bosni kako bi vršili teror i kako bi zastrašivali civilno stanovništvo i nažalost to je sve deo te antiterorističke operacije koja se zahuktavala na Kosovu/Kosovë.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Šta su oni to radili u Bosni da bi zaplašili civilno stanovništvo?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Postoje brojni dokumenti o njihovoj aktivnosti tamo. Jednom rečju, ubijali su ljude, ta brojna ubistva su pripisivana tim ljudima.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Dakle, to je bilo nasumično ubijanje civila kako bi se zastrašilo stanovništvo?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Mislim da se radilo o ubijanju i civila i vojnika.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da li ste te ljude videli i izvan Peći/Peje i Đakovice/Gjakovë, na putevima između ta dva grada ili su oni bili samo u tim gradovima?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da je bilo tu i tamo neko vozilo koje se kretalo po tom području, a to je sve zavisilo od trenutne bezbednosne situacije. Ponekad ih je bilo i u Prištini/Prishtinë.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da li su ti ljudi zapravo vršili tajne operacije?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa u onoj meri u kojoj možete da vršite tajne operacije u jakom terencu na području koje je zapravo ruralno područje.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Uzećemo ono područje koje ste nam označili na karti. Da li znate da je tokom perioda od marta do septembra bilo delova te grupe koji su ušli na to područje?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Iznenadilo bi me da nisu.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Iznenadilo bi vas da nisu?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Dakle vi biste očekivali da takva grupa pripadnika paravojnih formacija čija je svrha ubijanje i teror nad civilnima, da se oni na kraju i nađu na takvom području?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Nažalost takvi događaji privlače takve ljude kao muve na med.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Možda vam ovo nije poznato, ali pre početka suđenja i Tužilaštvo i Odbrana moraju da podnesu pisani podnesak koji se zove predpretni podnesak. I ova karta koju ste vi označili je osnova za tvrdnju Tužilaštva da područje koje ste vi označili jeste bilo područje na kome je OVK imala isključivu kontrolu i u koje sprške snage nisu mogle da uđu.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da to nije tako. Nije tačno da sam to rekao. Radilo sve o jednom području u koje su Srbi vrlo teško mogli da uđu, ali ako govorimo o paravojnim i tim drugim tajnim snagama oni se sigurno neće obratiti britanskom vojnom atašeu i reći evo mi idemo tamo kad padne mrak, ili mi idemo tamo kad vi nećete da budete tamo.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Naravno. Upravo tako gospodine. Osim tih paravojnih jedinica koje nisu bile u uniformi mislim da ste u jednom od svojih izveštaja rekli da su u tom području bile jedinice JSO. Reč je dakle o zapadnom Kosovu/Kosovë, uz put, možda sa zapadne strane puta i vi kažete, ataše za odbranu je video jednu takvu jedinicu, a te jedinice se retko vide. Da li hoćete time da kažete da su se te jedinice ponašale što je moguće više neupadljivo.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Naravno, to je bio njihov *modus operandi*, da deluju što je moguće tiše i što je moguće tajnije.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da li biste vi očekivali da te antiterorističke grupe, a ne vojska Jugoslavije vode takve operacije na područjima gde su smatrali da postoje snage OVK?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Iznenadilo bi me da ne.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Dakle moramo da shvatimo da se na vašoj karti radi o području gde je OVK imala uticaj, ali gde postoji velika verovatnoća da su paravojne formacije i antiterorističke formacije bilo u uniformi ili bez uniforme, dakle da su oni izvodili tajne upade na to područje tokom vremena na koje se optužba odnosi.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Iznenadilo bi me da nije bilo tako.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da se sada vratimo u malo raniji period. Dakle, vi ste rekli da je MUP išao samo pet do šest kilometara od komunikacija. Govorili ste o tim snagama koje se ne bi mogle zabeležiti na radaru. Je li to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Više manje.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Ali čak su i oni redovno ulazili na to područje.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, to nisam rekao. Ne mogu da kažem da li su oni išli tamo i da li su ulazili na tu udaljenost od pet do šest kilometara, ali ja sam ih video da ulaze kod Radonjickog/Radoniq kanala.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Pozabavićemo se time, ali vi ste više puta zabeležili u svojim izveštajima da je došlo do sukoba u Glođanima/Gllogjan gde je na ljude pucano u

blizini Radonjickog/Radoniq jezera, dakle na tom području o kome govorimo, da je bilo sukoba između Vojske Jugoslavije i MUP-a s jedne strane i OVK s druge.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da zato što su vojska Jugoslavije i MUP imali svoje baze u tom području i one su postale mete.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Možemo li sada da odemo na drugu stranicu u ovom izveštaju. Hteo sam da vas pitam nešto u vezi sa ovim što tu piše u drugoj rečenici, pod “taktika”, “Položaji su očigledno napravljeni tako da se izazove dominacija putem terora, a ne u taktičkom smislu”. A zatim što se tiče kretanja vozila PJP I Vojske Jugoslavije kažete: “Snage slične moći kao one u Bosni.” Šta ste tu hteli da kažete?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ako se dobro sećam, mada su oni imali sasvim dovoljno snaga da izvedu ove operacije na tim područjima, njihova taktika nije bila sasvim kredibilna zato što je bilo mnoštvo ljudi na jednom vozilu, a to predstavlja odličnu metu za teroriste.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Šta ste misli kad ste rekli: “dominiranje terorom”?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da ako seljaci, civili vide teško naoružanu vojnu jedinicu, koja ulazi na jedno područje, onda će to stvarno da ih zastraši. Bojaće se šta će da se dogodi.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Mogu li sada da vas pitam nešto. Radi se o jednoj generalizaciji. Ali neću sad da vas pitam o konkretnim borbama nego samo o jednoj opštoj slici, opštoj proceni za *modus operandi* dok se sukob razvijao tokom godine. I stalno moram da vam citiram reči koje ste koristili u drugim kontekstima jer je to često najjednostavniji način da od vas dobijem komentar. U jednoj od vaših izjava rekli ste sledeće, citiram: “Svojim očima sam video između 200 i 300 sela koja su spaljena tokom 1998. i 1999. godine. Usevi su paljeni bezdušno i razne radnje, na primer benzinske stanice su pokradene, a u gradovima kao što su Dečani/Dečan, Peć/Peje i Đakovica/Gjakovë albanska područja su bila potpuno spaljena. Oštećene su i džamije, neka sela su bila pokradena i spaljena barem tri puta, a civilno stanovništvo bi otišlo i zatim bi se vratilo kad su mislili da su dovoljno bezbedni.” I u drugim izjavama ste više manje rekli isto to. Pre no što nam kažete o tom civilnom stanovništvu koje je odlazilo pa se vraćalo, možete li samo ukratko sudijama da kažete kako su vršene te operacije, koje su snage učestvovala i šta su radile.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ova prva izjava od 200 do 300 sela koja su spaljena to je izneto u nekoliko izveštaja 1998. i 1999. Svrha je bila da se uveri međunarodna zajednica i razne druge strane sile koje su bile zainteresovane za to područje, da ponašanje srpskih snaga bezbednosti nije bilo prihvatljivo. Nije mi bilo dozvoljeno da upotrebim reči „etničko čišćenje“ jer one imaju pravnu konotaciju, koju, mislim da vi časni Sude mnogo bolje poznajete nego ja.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Ne tražimo da ih upotrebite. Samo nam opišite šta ste videli.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ono što sam video opisao sam u pasusu koji je gospodin Emerson pričitao. Mislim da mogu ništa više da kažem.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Koje su jedinice bile u to uključene, odnosno koja je bila njihova uloga u uništavanju, pljačkama, paljenju koje ste opisali? O kojim se jedinicama radilo, PJP, JSO, ko je šta radio na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa sve te formacije su uništivale sela, useve, kuće, džamije i tako dalje.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da li ste videli da se krade sa imanja?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I ko je krao? Da li su to bili ljudi u uniformama?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ja sam video da to rade i ljudi u uniformama.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I šta su oni uzimali iz kuća?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa u *Rakovini* na putu iz Đakovice/Gjakovë video sam jednog čoveka iz PJP koji je na kolicima vozio televizor.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Nakon što bi dakle opljačkali kuću da li bi onda tu kuću i zapalili?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa, to je bio plan koji se izvršavao u većini tih operacija. Ja sam pomenuo tu činjenicu generalu Ojdaniću 1998. više puta i drugim ljudima, dakle da ponašanje srpskih snaga bezbednosti samo gura albansko stanovništvo u ruke OVK, i na ponašanje mnogih jedinica i vojnika jer su srpske snage bezbednosti pucale na mene i to više puta.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Samo dakle da steknemo sliku toga šta se tamo dešavalo. Da li ste videli da su ubijali stoku, da su palili useve i hranu za životinje?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I šta ste vi smatrali koja je svrha ubijanja stoke i uništavanja hrane koja im je tokom zime neophodna?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Upravo ste pomenuli reč „zima“. Tokom 1998. godine sve više ljudi, Albanaca ali i Srba, je proterivano iz svojih kuća i naravno problem je bio za te ljude kako da se preživi tokom zime, a kuća vam je spaljena, usevi su spaljeni a životinje pobijene.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da li je dakle vaša procena bila da se to radi kako bi se albansko stanovništvo onemogućilo da se uopšte vrati u svoja sela?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Svakako to ih ne bi podstaklo da ostanu tamo

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Dakle oni nisu imali od čega da žive?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Bilo bi jako teško da se živi od onog što je ostalo ali oni su bili jako hrabri, srčani, bili su odlučni i mnogo njih je iznova pokušavalo da se vrati svojim kućama i da nastave život kako god je moguće.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Mislim da znate, jer ste to rekli u jednom od svojih izveštaja, da kad bi došlo do takvih napada da bi se OVK vrlo često uplela i pokušavala da brani ljude pred tim napadima.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je, ali imajući na umu taj nesrazmer snaga koje su korišćene u većini slučajeva, Srbi bi postigli svoj cilj i onda bi se povukli i prepustili Albancima da pokušaju da celu stvar malo poprave.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I da li je tačno da je vaš ambasador na osnovu onoga što ste mu vi rekli otišao da se sastane sa gospodinom Miloševićem i preneo mu stav britanske vlade da to što se tamo radi predstavlja zapravo zločin protiv čovečnosti?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Tako je. To se nalazi u jednom od diplomatskih telegrama.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I mislim da vam je na suđenju Limaju bilo postavljeno pitanje i vi ste se složili s tom tvrdnjom da ste vi zapravo bili svedok jednog široko rasprostranjenog i sistematskog napada na albansko stanovništvo koje su vršile srpske snage bezbednosti. Vi ste se tada s tim složili. Da li se i sada slažete?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, slažem se.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I sada konačno vezano za ovo. Prošli smo kroz ceo ovaj popis imena u Vojski Jugoslavije. Da li ste vi višim oficirima Vojske Jugoslavije tokom celog tog leta ukazivali na to da ste vi zabrinuti zbog svoj uverenja da Vojska Jugoslavije zapravo pruža vatrenu podršku za takav tip operacija.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da je to dosta dobro dokumentovano. U onom brifingu kod generala Ojdanića se detaljno iznose sve te aktivnosti.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Krajem avgusta?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, ali i na drugim sastancima ranije te godine sa generalima Perišićem i Dimitrijevićem i s mojim ambasadorom koji je takođe bio prisutan u nekim prilikama.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Neki od tih oficira su vam lagali, ti visoki oficiri Vojske Jugoslavije su vam lagali o upletenosti vojske Jugoslavije, oni su zapravo negirali da je vojska Jugoslavije na bilo koji način bila u to uključena, mada ste vi to videli vlastitim očima, a imali ste i video snimke. Da li je to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, nažalost tako je.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da li ste u jednom momentu vi razgovarali s generalom Perišićem, generalom Dimitrijevićem i onda je postalo jasno da ta dva visoka oficira Vojske Jugoslavije zapravo uopšte nisu deo te vojne hijerarhije?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da ja sam to komentarisao u jednom od svojih izveštaja.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I oni su vam rekli da postoji direktna linija komandovanja između Pavkovića i Miloševića.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I zapravo oni nisu bili informisani zato što nisu odobravali to što se događalo na Kosovu/Kosovë i nisu bili spremni da podrže angazovanje Vojske Jugoslavije u takvoj vrsti operacija. Da li su vam to rekli?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Mislim da se Ojdanić jednom prilikom s vama složio da je zapravo korišćenje sile u tim operacijama bilo u velikoj meri nesrazmerno, zar ne?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I samo da jedno pitanje razjasnimo, snage Vojske Jugoslavije koje su učestvovala u tim borbama bile su pod komandom Božidara Delića i Dragana Živanovića zar ne?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Na tom području da.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da li vam je bilo poznato da su oni bili svedoci u ovom predmetu?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To ne znam.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Da li biste smatrali da je njihovo svedočenje o kontroli na terenu i njihovo učešće bilo uverljivo.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Nadao bih se da su dva komandanta brigade, što su oni tada bili, da bi oni razumeli sistem komandovanja i upravljanja na terenu.

SUDIJA ORIE: Osim što želim da vas zamolim je da usporite, moramo da napravimo i pauzu od 25 minuta. Nastavljamo u u 16:15 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, da li ste spremni da nastavite?

ADVOKAT EMERSON: Da, hvala.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pukovniče Crosland, samo bih hteo da se nadovežem na jedan odgovor koji ste mi dali neposredno pred pauzu u kom ste rekli da se nadate da bi dvojica komandanata brigada znala dovoljno o sistemu komandovanja i rukovođenja. Da vas pitam ovo: na kom komandnom nivou Vojske Jugoslavije su bila izdavana ovlašćenja za to da snage Vojske Jugoslavije vrše ove razorne operacije koje ste opisali, dakle granatiranje?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa, mislim da moramo da se malo vratimo unazad. U toku 1998. godine mišljenje do kog smo mi došli je da mora da postoji centar za koordinaciju u Prištini/Prištině gde je bilo i sedište, odnosno komanda korpusa a isto tako i sedište MUP-a i to bi bio sasvim razborit postupak. Tokom dugog vremena srpske bezbednosne snage su poricale da postoji takav kontrolni centar. Mi smo uspeali da saznamo obaveštajnim putem da je tamo postojao kontrolni centar. Prema tome pretpostavljam da bi naređenja odatle poticala, dakle iz komande korpusa sve do konkretnih jedinica koje su bile pod kontrolom 52. Komande korpusa, ili jedinica koje su bile preraspoređene u ovu operativnu zonu. Prema tome, komandant operativne zone, u ovom slučaju general Pavković bio bi operativni komandant, a njegov načelnik štaba je verovatno taj koji bi pisao operativna naređenja u njegovo ime i koja bi zatim bila slata komandatima nižih jedinica, dakle onoj dvojici komandanata brigada koje smo pomenuli.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Molim vas da na kratko pogledate dokument pod brojem 38. u ovoj zbirci dokumenata koja vam je data. Tu se nalazi jedan dokument pod naslovom „Sastanci združene komande za Kosovo/Kosovë i Metohiju“ i na prvoj stranici teksta nalazi se popis ljudi koji su bili prisutni na sastanku zajedničkog štaba srpskih snaga, u ovom slučaju radi se o sastanku od 22. jula i tu vidimo da su prisutni na tom sastanku Milomir Minić – predsednik Skupštine, Nikola Šainović – zamenik premijera, Zoran Anđelković – ministar, Nebojša Pavković komandant korpusa, Radoljub Đorđević – zamenik

ministra unutrašnjih poslova, Sreten Lukić, a ko je sreten Lukić? Da li se sećate Sretena Lukića?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Sećam se imena, ali vam ne mogu sad pod zakletvom reći koja je bila njegova funkcija.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: On je bio u okviru MUP-a, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako sam ja to shvatio.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: David Gajić – pomoćnik načelnika za RDB, dakle moglo bi se pretpostaviti je da je on bio u komadi JSO, je li to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A Milan Đaković, da li znate ko je to?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, ne znam.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li je ovo organ, odnosno telo o kome ste vi govorili?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa čini se da je to to telo za Kosovo/Kosovë i Metohiju.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle to je bilo koordinaciono telo koje je koordiniralo aktivnosti Vojske Jugoslavije, državne bezbednosti i MUP-a. ?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da tako se čini.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A tu je bio i Šainović, zamenik premijera za koga mislim da ste vi smatrali da je bio čovek koji je bio odgovoran za dnevne operacije na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, to je bilo opšte uverenje u to vreme.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A kakva je bila vaša reakcija kada ste shvatili da je načelnik štaba Vojske Jugoslavije bio odsečen iz tog komandnog lanca? Šta ste vi kao vojni ataše mislili o tome?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa ja mislim da sam to pomenuo u jednom izveštaju. Smatrao sam da je to sasvim izuzetno da se jedna tako moćna ličnost, bar u našoj terminologiji, a i u balkanskoj terminologiji, dakle šef oružanih snaga, ne nalazi u okviru lanca komandovanja i to je bilo jedno veoma zabrinjavajuće odstupanje od uobičajene procedure.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A da se vratimo na odgovor koji ste dali pre pauze o pukovnicima Živanoviću i Deliću i da su oni shvatali kakav je lanac komandovanja. Da li možete da nam kažete, s obzirom na ovaj opis koji ste nam dali, da li je bilo moguće u vojnom smislu, da Vojska Jugoslavije učestvuje u razornim i nesrazmernim operacijama koje ste vi opisali bez ovlašćenja i znanja ova dva oficira?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Razlog zašto oklevam je to što pokušavam da rasmislim o svom odgovoru. Po mom vojnom iskustvu, operativni komandant bez obzira na kom je nivou mora da preduzme odgovarajuće korake ukoliko su njegove snage ugrožene. I to je prihvatljivo, međutim isto tako on je odgovoran ukoliko preduzme nesrazmerne akcije. Ja mislim, a ovaj dokument ranije nisam video, da bi morale postojati smernice koje bi obezbedile da se nikakve nesrazmerne akcije, bilo koje vrste, dakle paljevina, pljačka i slično, ne dopuštaju. Ne bih dalje u to ulazio.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Samo da vas još nešto pitam, nešto konkretnije i da vas zamolim da to komentarišete. Mislim da ste u raznim prilikama rekli da je uloga Vojske Jugoslavije u operacijama bila da pruža podršku granatiranjem pre nego što počne paljevina. A mislim da ste vi takođe rekli, da je kasnije bilo i oficira Vojske Jugoslavije koji su učestvovali u paljenju imovine.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Nažalost, čini se da je to tačno. Iz onoga kako sam ja shvatao to je bilo tako u 1998. godini. Indirektna vatra koju je otvarala Vojska Jugoslavije iz tenkova i artiljerije davala je podršku operacijama MUP-a u 1998. godini. Međutim, nažalost 1999. godine kada smo mi već otišli odatle zbog bombardovanja NATO-a čini se da je Vojska Jugoslavije učestvovala u direktnijim vidovima akcija.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mislim da ste nam vi juče rekli, a moguće je da ste se ispravili ili da je to bilo greška, no mislim da ste rekli da kada ste se vozili kroz Prilep/Prelep i Rznić/Rznijq na putu za kanal, da su razorne akcije koje ste videli bile vođene zajedničkim snagama Vojske Jugoslavije i MUP-a. Da li se toga sećate?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Bilo je tenkova koji su učestvovali u tom razaranju.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da se vratimo sada na moje pitanje. Da li je moguće da je Vojska Jugoslavije učestvovala u ovakvim operacijama bez ovlašćenja datog od strane Božidara Delića i Dragana Živanovića?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Po mom mišljenju, ne.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Hvala. Opisali ste 52. Korpus u jednoj od svojih izjava i tu ste rekli da bi se on mogao neuvijeno opisati kao snaga za granatiranje sela. Recite mi da li je 52. Korpus bio u zoni odgovornosti pukovnika Delića zajedno sa 125. bigadom?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, zapravo. 52. Korpus je bila formacija koja je bila zadužena za operacije na Kosovu/Kosovë i Metohiji.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Razumem. Znači ja sam to pogrešno razumeo. 125. Brigada je ustvari deo 52. Korpusa?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li onaj komentar da je 52. Korpus korišćen ustvari kao snaga za granatiranje sela, da li bi on onda obuhvatio i 125 i 549 Brigadu?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A da li vam je poznato gde se nalazila 52. Brigada?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ja sam čuo za 52. Bigadu, ali posle 12 godina stvarno ne mogu tačno da se setim.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Znam da mnogo od vas tražimo i ne želim da testiram vaše pamćenje ako ne možete da se setite, samo bih sada zamolio da se na trenutak udaljimo iz 1998. godine i da vas pitam o jednoj operaciji, čiji ste svedok bili u januaru 1999. naime, 15. januara 1999. godine. Da li ste vi bili očevidac združenog napada na Račak/Raçak?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, gospodine, ja fizički nisam bio svedok toga. Ja sam u Račak/Raçak stigao preko Štimlja/Shtime nakon što je ta operacija već završena. Ja sam bio dobro upoznat s tim područjem i bio sam zgranut kada sam video šta se dogodilo.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A zbog čega ste bili zgranuti kad ste videli šta se desilo u Račku/Račak??

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tamo je bilo su bile veoma jake srpske snage bezbednosti , imali su i artiljeriju i minobacače, oklopne transportere i bilo je dosta kopnenih snaga.

TUŽILAC RE: Oprostite ja imam prigovor,

SUDIJA ORIE: Gospodine Re,

TUŽILAC RE: Gde je osnov za postavljanje ovih pitanja?

ADVOKAT EMERSON: Ja ću to objasniti. Ovu operaciju je vodio general Božidar Delić, koji je svedok na ovom suđenju i ja želim da postavim osnov za unakrsno ispitivanje Božidara Delića u vezi s njegovom odgovornošću za ratne zločine.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re,

TUŽILAC RE: [Microfon nije aktiviran]

SUDIJA ORIE: Možete li molim vas da aktivirate mikrofon

TUŽILAC RE: Pa to je napad na trećeg svedoka po mom mišljenju. Odbrana ima materijal koji je potreban za ispitivanje gospodina Delića, te to ne mora da radi preko drugog svedoka. Svedok će sam da svedoči.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson...

ADVOKAT EMERSON: Ja ne očekujem da će vam gospodin Delić uopšte dati pravu sliku o ovim događajima i o tome da li su ratni zločini počinjeni u Račku /Račak, pod . . .

SUDIJA ORIE: ...pod njegovom odgovornošću?

ADVOKAT EMERSON: Da pod njegovom odgovornošću, jer mogao bi da bude upozoren pre no što da iskaz.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Odbacuje se prigovor, međutim gospodine Emerson, pozivamo vas da ne postavljate pitanja

ADVOKAT EMERSON: Učiniću to kratko, stvarno kratko. . .

SUDIJA ORIE: ...osim onih koja su vam potrebna samo za ovu namenu.

ADVOKAT EMERSON: Upravo tako.

TUŽILAC RE: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U redu. Da li se operacija Račak/Račak dogodila ispred nosa Verifikacione misije na Kosovu/Kosovë i ambasadora Williama Walkera?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li je to bio primer, po vašem mišljenju, onoga što ste vi tamo videli, te ogromne nesrazmere u upotrebi vatrene snage protiv celog sela u kome su civili gađani s vrlo male razdaljine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Razlog zašto oklevam časni Sude je to što je ovo područje na samoj granici kraja gde je bilo znatnih aktivnosti OVK i gde je došlo do stradanja pripadnika MUP-a. Međutim količina snage koja je korišćena, slažem se, je bila potpuno nesrazmerna

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A da li je i to jedna od vrsta incidentata koje bi britanski ambasador Walker pokrenuo u razgovoru s gospodinom Miloševićem?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ja ne znam. gospodin Donnelly je pokrenuo pitanje odgovornosti u ovom konkretnom slučaju. Prema tome pretpostavljam da jeste. To je verovatno bila ona poslednja kap što se tiče same verifikacije te misije imajući u vidu da je Verifikaciona misija na Kosovu/Kosovë i bila dovedena tu u novembru, da je ona bila nenaoružana snaga, i prosto je trebalo samo da prati situaciju, sve do trenutka kada događaj poput Račka/Račak ne dovede do potpune promene međunarodne politike.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Samo u jednoj rečenici nam recite šta je to što ste videli, što se dogodilo u Račku/Račak, tako strašno da je to dovelo do promene stava međunarodne zajednice?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da se tu radilo o upotrebi ogromne vojne snage protiv sela, mnogi ljudi su poginuli, ali kao što sam prethodno rekao, postojala je međutim OVK kao meta u tom području.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Vi ste i u drugim slučajevima rekli da ono što je šokiralo u tim operacijama, jeste to što se događalo da ima malih operacija OVK, u kojima je učestvovalo desetina ljudi, a da je posledica toga bilo spravnjivanje čitavih sela.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To je bila veoma teška upotreba maksimalne sile i to ne uvek u područjima gde je to bilo potrebno, međutim radi se o Balkanu i u odbranu srpskih snaga bezbednosti treba reći da onaj ko ima najveću motku taj najviše i tuče.

SUDIJA ORIE: Pred ovim Sudom slučaj Račak/Račak je intenzivno raspravljano, provedeni su dani i dani u saslušavanju iskaza svedoka o tome . . .

ADVOKAT EMERSON: Postoje dokazi,

SUDIJA ORIE: Da, ali,

ADVOKAT EMERSON: Časni Sud je potpuno u pravu.

SUDIJA ORIE: Da, i mislim da to nikada nije rezultiralo nikakvom presudom. Mislim da ne možemo ponovo ulaziti u te detalje i događaje. Po mom sećanju su neki od iznetih dokaza protivrečili drugima. Zato bi možda trebalo tražiti druge načine za rasvetljavanje slučaja kojim se ovde bavimo, a ne da ponavljamo sve o Račku.

ADVOKAT EMERSON: Prihvatam vaše uputstvo.

SUDIJA ORIE: Dobro.

ADVOKAT EMERSON: Onda da nastavimo. Sada bih hteo da pređemo na kartu koju ste vi označili. To je tabulator 1. Pukovniče Crosland, za vas i za sve druge u Sudu sam nabavio jasniju kopiju na papiru. To je karta celog područja koju smo juče gledali na ekranu, tako da sada imate dve karte na raspolaganju. Pozabavićemo se još jednom kartom nešto kasnije. Ova karta, za zapisnik, je karta koja je juče prikazana na ekranu, a nije bila dovoljno jasna. Nosila je broj P116. Ne, izvinjavam se karta pukovnika Croslanda je P116. Svi znamo ovu kartu s prstenovima na njoj. Pukovniče Crosland, pogledajmo tri brda. Ako pogledamo jezero Radonjić/Radoniq, možete li da ga pronađete tamo? Levo od tog jezera je jedno uzvišenje koje se zove Donji Bites/Bites i Ultë ili Radonjička/Radoniq Suka i mislim da se nalazi zapadno od jezera. Da li ste ga našli? Vidite li gde je *Gramaqel*? Odmah desno odatle. Bilo bi korisno da zaokružite to uzvišenje i kao i druga dva tako da znamo o čemu govorimo.

prevodilac: da li bi mapa mogla da se prikaže i prevodiocima?

ADVOKAT EMERSON: Rečeno mi je sada da je to D32.

SUDIJA ORIE: To je dokazni predmet D32, gospodine Emerson.

ADVOKAT EMERSON: Molim da se zumira jezero. Molim vas pukovniče Crosland da uzmete olovku, mislim da će plava biti bolja nego crvena i da nacrtate krug kako ste to juče uradili.

(svedok obeležava)

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Istočno od jezera - vidite li Suka Cermjan/Suka Cermjan, lokacija je 699 metara nadmorske visine? I molim vas tu odmah levo od *Gramaqela* možete li da vidite reči *Erecka suka* 587 metara nadmorske visine? Sada bih vam pokazao neke od dokumenata koje se mogu povezati sa tom kartom. Ako vam kažem da su se na tim položajima nalazile srpske snage Vojske Jugoslavije i MUP-a i da su na svakoj od tih lokacija bili artiljerijski položaji, vi biste se složili s tim?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da sam nakon borbi bio na sve tri pozicije, odnosno na dve od njih tri i sećam se da je Suka Cermjan/Suka Cermjan bilo osmatrčko mesto, a istočno od puta Dečani/Deçan – Đakovica/Gjakovë nalazi se jedna druga lokacija čijeg imena se sada ne sećam.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Možda nikada niste bili na toj lokaciji, zato što to niste označili kao jedan od srpskih položaja na vašoj karti. Možda je to zbog toga što nikada niste bili na ovoj lokaciji koju sam pominjao.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da sam označio to na karti, ako dobro razumem mi se bavimo 1998. godinom.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Postoje operativna naređenja Vojske Jugoslavije koja pokazuju da su u razdoblju od 22. Aprila 1998. godine pa do kraja septembra 1998. snage Vojske Jugoslavije bile stacionirane u Donjem Bitesu/Bites i Ultë.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To me ne bi iznenadilo. To je uzvišenje na tom području, ali to je područje na koje se nije moglo doći.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, hteo bih jedno razjašnjenje. Na strani 54. red 16. rekli ste, bar se to meni tako čini „da nikada lično niste tamo bili i da ste zaboravili da ste tamo bili“, verovatno bi trebalo da stoji “ili” da ste to zaboravili.

ADVOKAT EMERSON: Pukovnik Crosland je označio područje za koje je znao da su na njima srpski položaji.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Koliko sam ja shvatio mi smo govorili o konkretnom periodu iz 1998. godine i tada sam označio ono što sam ja smatrao relevantnim položajima Vojske Jugoslavije i bezbednosnih snaga Srbije. Možda sam zaboravio na ovu lokaciju istočno od puta. No, što se druge dve lokacije tiče nisam mogao sve to da pregledam tada.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Molim da sada pogledate tabulator 2. Tamo se nalazi jedna velika karta. Ne morate da je otvarate zato što se odmah iza toga nalazi i jedan uvećani deo iza žute karte. To je tabulator 2. u zelenom spisu. To je karta koju je general Delić pokazao tokom svog iskaza u predmetu Milošević, na kojima se vidi raspored snaga od 22. aprila pa sve do septembra 1998. godine. On je to rekao o toj karti. I vidite da je Donji Bites/Bites i Ultë zaokružio crvenim kao jedan od srpskih položaja.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Vi se lično ne sećate tog uzvišenja, da je ono korišćeno kao položaj 1998. godine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Zato što je to bilo dosta daleko od puta. Prvo, bilo bi glupo da sam pokušao da odem tamo, a drugo i onako bi me snage bezbednosti sprečile da tamo odem iz očiglednih razloga.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pogledajte sada molim tabulator 3. To je fotografija kanala iz vazduha. Da vidimo da li će vam to pomoći da se priselite? Vidite li jedno uzvišenje s desne strane odmah na levo od crvenih slova?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Vidim.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I to je?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To izgleda da je Donji Bites/Bites i Ultë.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: To jeste Donji Bites/Bites i Ultë. Da li se sećate da li je bilo srpskih vojnika kada ste bili tamo, pored kanala?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne sećam se.

SUDIJA ORIE: Dakle jedno od ranijih pitanja, gospodine Emerson, je bilo, da li je svedok znao gde su se nalazile artiljerijski položaji i on je rekao da misli da je to bila Suka Cermjan/Suka Cermjan i odgovor je počeo sa “da”, ali kasnije sam shvatio da ste vi tamo otišli, videli posmatačko mesto. Jeli to tako?

SVEDOK CROSLAND: Da, to sam video 1998. godine. Mi smo znali da je bilo položaja teške artiljerije i raketnih bacača pored jezera i oni su pucali preko naših glava na Junik/Junik, o čemu sam pisao u jednom svom izveštaju.

SUDIJA ORIE: Niste videli Suka Cermjan/Suka Cermjan kao artiljerijski položaj ?

SVEDOK CROSLAND: Čini se da je to bilo posmatrački položaj.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da ponovo povežemo konce. Govorim samo o 1998. godini. Jeste li znali tada za položaje Vojske Jugoslavije i MUP-a na Suka Cermjan/Suka Cermjan?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Znali smo jer smo to mogli da vidimo s puta.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Hvala. Da, ne, ili ne mogu da se setim, možete na bilo koji od ova tri načina da mi odgovorite, da li znate za bilo koje položaje Vojske Jugoslavije ili srpskog MUP-a u Donjem Bitesu/Bites i Ultě 1998. godine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da tada nismo bili tamo. Mislim da smo posetili to područje 1999. godine i mislim da se moglo videti da je tamo nekada bio položaj MUP-a.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I konačno *Erečka suka*, koja se ponekad naziva Suka Babloć/Baballoq, da li ste znali za bilo koji razmeštaj Vojske Jugoslavije ili MUP-a na toj koti 1998. godine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Koliko se sećam, ne

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Molim pogledajte sada tabulator 37. Mislim da ste već ranije svedočili o neobično urednom selu uz ovaj put koje se zvalo Babloć/Baballoq, inače jednom naselju koje izgrađeno u određenu svrhu istočno od puta, i to je upravo severno od *Erečka suke*. Možete li da potvrdite na osnovu te fotografije da se radi o Babloću /Baballoq?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Zbog vaše orijetacije, pukovniče Crosland, kao i zbog Suda, molim da pogledamo lice ovog oficira u zadnjem redu. Kad okrenete tu stranicu videćete oružje koje se tamo vidi. Ali prvo, možete li da nam kažete kakva je uniforma koju nosi ta grupa ljudi i taj čovek koji nosi pušku?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: On je u običnoj policijskoj uniformi. Kao što sam puno puta rekao časni Sude, uniforme su se menjale 1998. i 1999. godine. Neke agresivnije jedinice mogle su se lako prepoznati po svojim uniformama. Zatim su shvatili da su na taj način uočljivi i onda su pokušali da se stope s drugima koristeći neke uobičajenije uniforme. Čini se je ovo neko iz MUP-a ali ne mogu da kažem da li je iz PJP-a ili iz neke druge jedinice samo na osnovu ove fotografije.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Zato što su kasnije te godine pokušali da se prikriju kao da su pripadnici nekih običnih jedinica?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Možda je to svima očigledno, ali šta vi mislite zbog čega su oni pokušavali da se prikriju, da se ne otkriju kao pripadnici PJP, JSO ili SAJ-a?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To morate da pitate njih.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ali šta bi bila vaša procena kao atašea za vojna pitanja?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa mislim da sam je upravo dao. Mislim da su shvatili da ih je lako identifikovati. Zato su koristili drugačiju uniformu.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da dovršim vaš odgovor: dakle mogle su da budu identifikovane kao jedinice koje su ranije izvršile zločine? I nisu želeli da budu u poziciji da ih kao takve mogu prepoznati?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pretpostavljam da je tako, da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da se vratimo na raniju fotografiju Babloća/Baballoq i da se orijentišemo na karti, imajući na umu gde se nalazi Babloć/Baballoq i *Erecka Suka*. Čini li vam se da su ovi pripadnici snaga bili na području *Erecka Suka*?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Čini se da je tako.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Možete li da nam kažete kakav je to top na fotografiji?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Radi se o protivavionskom topu.

ADVOKAT EMERSON: U redu.

SUDIJA ORIE: Pitao bih svedoka sledeće: Na karti vidim jedno uzvišenje severno od Babloća/Baballoq i na istoj udaljenosti drugo uzvišenje, ali s južne strane. Zbog čega mislite da je to, to brdo koje ste na na zahtev gospodina Emersona zaokružili plavim, a ne ono drugo?

SVEDOK CROSLAND: Na fotografiji imamo grupu od osam, devet policajaca, a u pozadini nekih četiri do pet redova kuća, a iza toga nalazi se put Đakovica/Gjakovë/-Dečani/Dečan koji je veoma ravan i to može da potvrdi da se ustvari radi o lokaciji *Erecka Suka*.

SUDIJA ORIE: Da li je to put koji se vidi iza ovog reda kuća koje su uglavnom bele, a imamo još jedan red kuća koje su crvenkaste. Da li govorite o putu koji je između ta dva reda kuća?

SVEDOK CROSLAND: Da. Između ta dva reda kuća prema crvenim kućama koje su s leve strane puta, a s naše strane puta kad gledamo fotografiju ovako, ima veći broj drugih kuća.

SUDIJA ORIE: I to bi trebalo da bude put između Đakovice/Gjakovë i Dečana/Dečan.

SVEDOK CROSLAND: Da.

SUDIJA ORIE: Ako pogledamo kartu koja je još na ekranu, ako sam ja na brdu koje je zaokruženo plavim, i tu vidim ime Babloć/Baballoq na karti severno od tog brda, ako bih snimao neku fotografiju s te lokacije i prema mestu gde se na karti nalazi Babloć/Baballoq onda me iznenađuje da se na takvoj fotografiji može videti put Đakovica/Gjakovë - Dečani/Dečan.

SVEDOK CROSLAND: Mislim da je zbrka u sledećem: Babloć/Baballoqje bilo staro selo, a ovaj novi niz kuća je izgrađen da se u njih smeste Albanci i to mesto je imalo isto ime.

ADVOKAT EMERSON: A to naselje je izgrađeno odmah pored glavnog puta Peć/Peje – Đakovica/Gjakovë. Zove se naselje Babloć/Baballoq.

SUDIJA ORIE: Pokušavam da shvatim šta se vidi na ovom dokaznom predmetu. Kažete da ovo nije Babloć/Baballoć koji se nalazi na karti već je to naselje koje je nešto dalje od toga.

ADVOKAT EMERSON: Samo da ovo razjasnimo. Nisam želeo da ja sam pružam dokaze, ali mogu da zamolim pukovnika Croslanda da to potvrdi. Što se tiče ovog Babloća/Baballoć koji se nalazi na ovoj karti, on je između ovog mesta i puta. Ali ono je odmah uz glavni put i ova fotografija je snimljena s jednog brda na jugu.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Crosland?

SVEDOK CROSLAND: To je tačno, gospodine.

SUDIJA ORIE: Hvala vam.

SUDIJA HOEPFEL: Da li vam je poznato kada je ovo novo naselje izgrađeno?

SVEDOK CROSLAND: Mislim da je to bilo krajem 1997. ili 1998. godine. Možda grešim, ali oni su izgradili to selo, ali ako pogledate na sliku videćete da se tamo nalazi još jedno selo prema Juniku/Junik koje je slično, novosagrađeno naselje u prilično negostoljubivom kraju.

SUDIJA HOEPFEL: Hvala vam. Gospodine Emerson, da li imamo datum ove fotografije?

ADVOKAT EMERSON: Bojim se da nemamo.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pre nekoliko momenata ste nešto usput pomenuli, a pre ste govorili detaljnije o tome da ste gledali da se četiri sata puca na Junik/Junik, Glođane/Gllogjan, Irznić/Irznij i Prilep/Prelep.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li se sećate kad je to bilo?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li je to bilo u julu 1998. godine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To je u jednom od mojih izveštaja. A bojim se da ne mogu da se setim datuma.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mislim da se sećam da je to bilo 28. jula ali proveriću to kada budemo razmatrali taj izveštaj. Možete li za Pretresno veće da opišete šta ste to videli?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pokušavam sada da se setim časnici Sude. Mi smo tada bili u Đakovici/Gjakovë i vozili smo ka severu. Prošli smo kraj Skivjana/Skivjan koji sada označavam na ovoj karti i zatim smo skrenuli ili na ovaj put ili na ovaj. Mislim da je to bio ovaj tu.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pokazujete severnije od ove dve horizontalne linije.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da tako je. Naprosto smo se zaustavili na toj stazi koja nije bila skrivena već vidljiva s puta i videli smo kako se granatira u trajanju od četiri sata. Većina tih granata, i da samo kao pešadijski oficir koji je i sam bio bivao pod vatrom objasnim, da se može procenjivati odakle vatra dolazi, i većina tih granata kako se nama

činilo došla je sa područja jezera, kako sam sada pokazao i bila je usmerena ka Juniku/Junik, Prilepu/Prelep i Rzniću/Rrzniq.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mislim da ste takođe zabeležili da je meta bila i Glođane/Gllogjan, zar, ne?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, pomenuo sam i Glođane/Gllogjan. Mogli smo da vidimo kako granate padaju na to područje i videli smo oblake prašine. Naravno bilo je prilično teško da se oceni gde su udarale te granate, ali svakako radilo se o Juniku/Junik i Prilepu/Prelep.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Možete li da nam kažete o kojim se projektilima i naoružanju radilo?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Koliko sam ja shvatio radilo se o višecevnom raketnom bacaču od 155 milimetra a takođe tu je bila i indirektna vatra sa artiljerijskih i minobacačkih položaja.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Možete li da nam kažete koje je bilo najteže naoružanje? Samo da imamo utisak kakva šteta nastaje eksplozijom tih granata.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa ako su koristili topove od 155 milimetara oni bi stvorili krater veličine ovog područja tu, ispred nas tu. Ako bi se radilo o oružju manjeg kalibra krater bi bio manji. Ali mislim da bi u civilnim područjima nanelo veliku štetu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, za zapisnik treba objasniti ovo što je svedok rekao „veličine ovog područja tu“. Da li možete da nam kažete o kom prečniku je reč, otprilike pet metara?

SVEDOK CROSLAND: Da.

SUDIJA ORIE: Hvala. Molim da nastavite.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I to je jedna granata?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Jedna granata.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Koliko dugo je trajalo to granatiranje koje ste posmatrali tog dana?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ako se dobro sećam iz mojih izveštaja oko četiri sata, zato što smo to odmah javili mom ambasadoru u Beogradu i Ministarstvu odbrane u Londonu preko naše sigurne telefonske linije.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mislim da ste vi imali sa sobom satelitski telefon i ako ste smatrali da je ta situacija tako hitna zašto niste razgovarali direktno s Ministrom inostranih poslova Robinom Cookom?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da je to njemu bilo odmah preneto.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Zašto se smatralo da je potrebno da se ministar time pozabavi?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da su u to vreme, to je bio juli, Parlament i naši šefovi nameravali da idu na odmor na šta imaju pravo. Ja sam nastojao da tim ljudima prenesem da je ta situacija na Kosovu/Kosovë zaista došla do kritičke tačke, i da to moraju

imati na umu sada kada je međunarodna zajednica na odmoru, ti bi ljudi mogli da počine dodatne zločine. Zbog toga sam stavio poseban naglasak na to.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Naravno ovo je jedna vrlo neegzaktna stvar koju ću da vas pitam, zato što ne možete da nam date tačan broj, ali možete li da nam kažete koliko granata je moglo da udari na područje Rznića/Rrznij i Glođana/Gllogjan ili Junika/Junik?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne mogu da vam baš odgovorim na pitanje. Mogu vam reći da Rznić/Rrznij i Prilep/Prelep, posebno Prilep/Prelep, je bio visok 18 inča, jer nije prvi put da je on bio meta. Kao što sam ranije naveo, nanesene su velike štete mnogim selima po celoj pokrajini.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Ali rekli ste da ste videli Prilep/Prelep i rekli ste da je on sravnjen sa zemljom, da je celo selo bilo otprilike 18 inča visoko.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da tako je. Mislim da postoje i fotografije. Ne znam gde su.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: S vojnog stanovišta, da li se radilo o jednom ili više teških oruđa koje su ispaljivale te granate ?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da se obično radi o bateriji od 6 ili možda o bateriji od 3, dakle pola baterije.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: I oni su stalno pucali ili je bilo pauze?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Koliko se ja sećam četiri sata je bila ta paljba i to je bilo ispaljivano iz tenkova, artiljerije i ispaljivane su rakete.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Mislim da su rakete koje su ispaljivane prema Juniku/Junik išle upravo iznad vaše glave, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To je više, manje tačno, da.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Možete li da nam kažete da li su one dolazile s istoka?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: One su dolazile s područja koje sam označio na mapi.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Oprostite, da li možete da mi to pokažete na mapi

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To je bilo otprilike ovde na ovom području

prevodilac: Molim vas da govornici prave pauze između pitanja i odgovora

SUDIJA HOEPFEL: Dakle radi se o jednoj dvostrukoj elipsi

ADVOKAT EMERSON: Da to je oznaka pri dnu jezera

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, mogu li sada da vas zamolim da kažete svedoku da nam pomogne, jer sada imamo puno tih krugova na karti i biće teško u jednom momentu kasnije da oni budu identifikovani. Predložio bih da prvo imamo oznake kojima se identifikuje tri položaja dakle Suka Cermjan/Suka Cermjan i druga dva brda.

ADVOKAT EMERSON: Da li mislite da same te lokacije treba da imaju neku oznaku zato što je prilično jasno da se vidi šta ti krugovi označavaju?

SUDIJA ORIE: Da. To prepuštam vama.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Mislim da ono što nam je važno jeste da se brojem 1 označi odakle su ispaljivani ti projektili i brojem 2 mesto gde ste se vi nalazili.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Dakle artiljerijski raketna paljba je dolazila bar kako se nama činilo s ovog područja tu, takođe su iz tenkova ispaljivani projektili.

SUDIJA ORIE: Ovo je broj 1, Nije baš sasvim jasan. Broj jedan je vrlo mala vertikalna linija severno od Ždrela/Zhdrellë. Molim vas nastavite.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Molim vas da brojkom 2 označite mesto na kome ste se vi nalazili.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Kao što sam već pomenuo ja sam se nalazio na jednom od ova dva puta, mislim da je to bio ovaj ovde.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Hvala. I prekinuo sam vas maločas kad ste govorili da su i tenkovi pucali, da su ispaljivani projektili iz drugih oružja. Odakle je to bilo?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Iz ovog područja ovde.

(svedok obeležava)

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Molim da to označite brojem 3. U redu, dakle, u kom smeru su išli ti projektili

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To je bilo usmereno uglavnom prema Juniku/Junik.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: U redu. Dakle domet tog oružja je dovoljan da ti projektili ispaljeni s položaja kod Radonjickog/Radoniq jezera dođu sve do Junika/Junik. Dakle radi se o teškom naoružanju.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, tako je.

SUDIJA HOEPFEL: Da li ćemo da označimo ovu mapu?

SUDIJA ORIE: Molim predstavnicu sekretarijata. Kasnije ćemo se pozabaviti drugim dokaznim predmetima u fascikli, ali do sada ova označena karta je bila D32, gospođo koji je to sada broj?

Sekretar: To je dokazni predmet D36 označen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Dobro. Mogu li da dodam još jedno pitanje? Koji je maksimalni domet naoružanja koje je bilo korišćeno, koliko ste vi zapazili?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Časni Sude, tenk može da ispali projektil na udaljenost tri do pet kilometara. Obično se radi o dometu od tri kolometra, a artiljerijsko naoružanje može da pogodi mete na udaljenosti od 10 do 15 kilometara, dok višecevni raketni bacač ima verovatno maksimalni domet od 22 kilometra.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Molim vas nastavite gospodine Emerson.

ADVOKAT EMERSON: Molim vas da sada pogledate dokument koji se nalazi u tabulatoru 25. u ovoj fascikli, ovaj koji je upravo pred vama. Za zapisnik, radi se o dokumentu iz liste 65 ter broj 858. Kao što sam rekao mi ćemo svim ovim dokaznim predmetima, da se pozabavimo kasnije. Da li imate taj dokument?

SUDIJA ORIE: Ako se radi o dokumentu koji je hitno upućen komandi 52. Bataljona, bataljonu vojne policije . . .

ADVOKAT EMERSON: Da

SUDIJA ORIE: Pre nego što nastavimo, gospodine Emerson, vi ste nam skrenuli pažnju na ovu osobu na ovoj slici, gde imamo ovih devetoro ljudi ispred ovog novog naselja Babaloć/Baballog i rekli ste da pogledamo na 37a. Vi ste u međuvremenu odustali od toga, da li sam dobro shvatio?

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Ne, ne. Svrha ove fotografije je da možete da vidite da je druga fotografija snimljena s istog položaja kao i prva fotografija zato što je to taj isti čovek.

SUDIJA ORIE: Da,

ADVOKAT EMERSON: Izvinite.

SUDIJA ORIE: Predočavate nam dokazne predmete. Ne znam da li je s istog položaja ili ne. Ali počeli ste time da ste nam skrenuli pažnju na nju, a kasnije ništa nismo čuli o tome.

ADVOKAT EMERSON: Svedok je dao iskaz o uniformama koje su oni nosili

SUDIJA ORIE: Da,

ADVOKAT EMERSON: I o oružju i o lokaciji s druge fotografije.

SUDIJA ORIE: U redu. Proveriću to. Molim vas nastavite.

(...) (izbrisano po nalogu Pretresnog veća) (...)

SUDIJA ORIE: Mi smo sada na javnoj sednici.

TUŽILAC RE: Juče to nismo imali u elektronskom sistemu, nego smo podelili primerke svima u Sudu. To je mogle da se javno prikaže.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Nema potrebe da se to prikazuje.

(Pretresno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Molim Sekretarijat da naloži našoj tehničkoj službi da se ovi dokumenti ne prikazuju na ekranu. Gospodine Emerson, video snimak će biti redigovan. Dokument neće

biti prikazivan na ekranu. Molim vas imajte na umu da kada koristite ove dokumente u našem elektronskom sistemu, da svi moraju da znaju da oni ne smeju biti dostupni javnosti.

ADVOKAT EMERSON: Nisam ni tražio da se oni prikažu.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT EMERSON: Zato i imamo sve na papiru.

(Pretrlesno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Da, ali gospodine Emerson, prevodioci nemaju svoj primerak. Prema tome ako ne koristimo ekran, oni neće moći da čitaju. Mislim da je to sada jasno i da možemo da nastavimo.

ADVOKAT EMERSON: U redu, ja ću pročitati ovaj deo, a svakako ćemo da se postaramo da prevodioci dobiju po jedan primerak nakon sledeće pauze, što je već trebalo da bude napravljeno i ja se izvinjavam što nije.

SUDIJA ORIE: Može se raditi i na ovaj način, ali mora biti jasno da ono što je na ekranu ne sme da bude u prenosu. Molim Nastavite.

ADVOKAT EMERSON – PITANJE: Pukovniče Crosland, verovatno ste dok smo raspravljali o ovome imali prilike da bacite pogled na ovaj dokument.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li vidite, u ovom sažetku stoji „Junik/Junik pod artiljerijskom, tenkovskom i minobacačkom vatrom od 13 sati nadalje“ i pitanje koje ostaje bez odgovora je „gde se nalazi civilno stanovništvo iz Orahovca“ i „kako će srpske vlasti da objasne ovo bezobzirno razaranje gradova i sela“. Ako okrenemo stranicu videćete negde na pola strane „komentar“ u kome se pominje raskrsnica Lapušnik/Llapushnik. I tu stoji da je na raskrsnici kod Lapušnika/Llapushnik jedna grupa od oko 150 pripadnika SAJ-a PJP, VJ i APCS, to su oklopni transporteri, zar ne?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je, gospodine,

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: „Oni su se okupili kako bi pokrenuli napad na Mališevo/Malishevč. Komandant ovih snaga je bio prilično iznenađen kad je video nas kada dolazimo“. Reč je o Legiji, zar ne?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, tako sam ja to shvatio.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle to je taj incident. I onda ste vi nastavili, tamo stoji pod 3. „skrenuli na zapad s glavnog puta u smeru Peći/Peje, i onda malo dalje imamo komentar “svako selo prema zapadu je bilo izloženo vatri iz topova i teških minobacača” HMG je teški minobacač?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, radi se o teškim mitraljezima

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mnoge kuće su spaljene, radnje su uništene i sad pri dnu strane 5. „Obilazak područja Junik/Junik tokom popodneva 28. jula. Na udaljenosti od otprilike četiri kilometara čujemo MBT“

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Radi se o tenkovima

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: „vatru iz teških mitraljeza i MOR“ pretpostavljam da je reč o minobacačima?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle nije vam dopušten pristup tom području?

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li vam to omogućava da se setite kog datuma je došlo do tog teške vatre koju ste opisali?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, gospodine.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Možemo li onda da zaključimo da je ova teška paljba po Rzniću /Rrznij, Prilepu/Prelep i Juniku/Junik tog istog dana, da je to bio taj incident koji se odigrao 28. ili 29. jula. Da li je tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Hvala. Sada bih hteo, a nadam se da će to biti razumno brzo, da prođemo kroz još nekoliko dokumenata u ovoj zbirci. Radi se o zbirci sa diplomatskim telegramima. Vi ste upotrebili izraze „direktna i indirektna vatra“ Hoćete li da nam sasvim ukratko objasnite kakva je razlika između te dve vatre?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Direktna vatra gospodine je vatra koja potiče direktno iz oružja bilo da se radi o tenku ili teškom mitraljezu ili pak protivvazdušnoj vatri direktno na metu, prema tome pretpostavka je da osoba koja ispaljuje oružje vidi područje na koje otvara vatru. Indirektna vatra koristi se u artiljeriji ili minobacačkoj vatri. Obično je reč o ispaljivanuu projektila sa veće daljine. Nekada je mete teško tačno odrediti pa se zbog toga takva artiljerijska i minobacačka vatra naziva indirektnom vatrom Ona se usmerava prema meti uz pomoć ljudi koji su bliže i koji mogu da vide gde udara projektil u tlo.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Meni kao laiku čini se da je indirektna vatra manje precizna od direktne vatre, je li to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, nije tačno. Ukoliko se sve radi kako treba indirektna vatra je onoliko precizna koliko je precizan onaj koji je navodi.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A vi ste videli obe vrste paljbe i gađanja tog dana o kome je reč?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je. Čuli smo je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Molim vas da sada okrenete tabulator 4. Hteo bih da brzo prođemo kroz ove dokumente i to samo neke njihove delove. Pod brojem 4. nalazi se izveštaj o situaciji koji je podnet 8. marta u kome se govori o incidentima kod Donjeg Prekaza/Prekazi i Ultë o kojima ste juče govorili. Neću sada tražiti da ponavljate iskaz koji ste juče dali, ali bih samo zamolio da jednu stvar malo objasnite.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Meni se čini da nemam taj dokument ovde pod brojem 5.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ne to je pod brojem 4. Da li vidite da je tu izveštaj o situaciji 8. Marta?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pitam vas, radi razjašnjenja. Vi ste pomenuli Likošan/Likoshan i Donje Prekaze/Prekazi i Ultě. Da vas podsetim: Incident kod Likošana/Likoshan se desio 28. februara, a incident u Donjem Prekazu/Prekazi i Ultě nedelju dana kasnije 5. marta. Da li se to poklapa s vašim sećanjem?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I mislim da ste vi posetili oba ta mesta odmah nakon što je došlo do incidenta?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Juče ste nam rekli o telima koja ste videli u Donjem Prekazu/Prekazi i Ultě. Hoćete li da nam nešto više kažete o leševima koje ste videli ili za koje ste saznali u Likošanu/Likoshan. Ali najpre, Likošan/Likoshan je mesto u kome je bilo imanje porodice Ahmeti?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Sada ću da pogledam jednu od vaših izjava i možda će vas to podsetiti na vaše reči. Dakle, da li je tačno da ste vi saznali da je šesnaestoro ljudi ubijeno, da je desetoro ljudi viđeno kako napušta selo, ali da su kasnije pronađeni mrtvi.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je, to je u mojoj izjavi.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li ste vi videli bilo koji leš dok ste bili u Likošanu/Likoshan?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ako se dobro sećam mi smo se odvezli do sela Likošan/Likoshan i videli smo groblje gde su tela bila smeštena.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A kakvo je značenje toga da je desetoro ljudi napustilo mesto živo, a da su posle pronađeni mrtvi? Kako ste vi to razumeli?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa to je ukazivalo na to da su oni bili ubijeni i da ih je ubio neko nakon što su napustili selo.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Juče ste nam rekli da ste u Donjem Prekazu/Prekazi i Ultě videli mnogo rana u predelu glave i to je ukazivalo na to da ubijeni iz blizine, je li to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Ustvari, vrlo je neobično videti nagoreline od baruta na glavama i oko lica i to je ukazivalo da su ubijeni na prepad.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ako sad pogledamo gornji deo stranice ovog izveštaja, tu se kaže u 2. redu „zabrinjavajuće je da se izveštava da je bilo malo ranjenih, a očekivalo bi se da ih ima dosta s obzirom na intenzitet sukoba“. Možete li da nam objasnite tu primedbu?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa na osnovu mog borbenog iskustva, kada neprijatelji razmenjuju vatru, jedna strana pobeđi, takođe ima nekih žrtava i obično ima i dosta povređenih i meni je prosto izgledalo neobično da na ovom mestu nisu pronađeni nikakvi ranjenici.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li ja iz toga treba da shvatim da ste vi izveli zaključak da to ukazuje na to da su ranjenici bili usmrćeni?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa moglo bi da aludira na to.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Koliko je bar vama bilo poznato ovo nije operacija u kojoj je učestvovala Vojska Jugoslavije, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Koliko je meni poznato, mislim da nije.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A, JSO, dakle organizacija kojoj je pripadao Frenki Simatović, oni su učestvovali u ovoj operaciji, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne znam gospodine, jer ja nisam bio tamo. Ne mogu to da kažem pod zaketvom, osim ako već nisam dao izjavu u tom smislu i da vi sad od mene očekujete da se prisetim. Naime, moja prva izjava je bila 1999. godine. Ako sam tada rekao nešto u tom smislu onda ostajem pri tome.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pa da budem sasvim jasan. Ono što stoji u vašoj izjavi u vezi sa Donjim Prekazom/Prekazi i Ultë je „fotografisao sam tela. Mislim da su MUP i PJP izveli ovu operaciju, a sumnjam da su i JSO i RDB učestvovali u ovome kao i SAJ, kao antiterorističke snage, jer to su jedine jedinice koje su obučene da izvrše ovakvu vrstu napada“.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, to se odnosi na Donje Prekaze/Prekazi i Ultë, a vi ste me pitali o Likošanu/Likoshan.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Oprostite, moja greška. Dakle u vezi sa Donjim Prekazom/Prekazi i Ultë, da li su po vašem shvatanju ovu operaciju izvršili SAJ i JSO?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ja pretpostavljam da se to tako dogodilo.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li možete da kažete bilo šta o tome iz vojne perspektive kada je reč o Likošanu/Likoshan?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, ne mogu ništa da kažem, ne pod zakletvom.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U redu. Hvala vam što ste ovo pojasnili. Međutim da vas pitam ovo. Mislim da ste videli tragove gusenica na tlu u blizini kuća Jasharijevih u Donjem Prekazu/Prekazi i Ultë a i kod kuća Ahmetija u Likošanu/Likoshan?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I na šta to ukazuje?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa, to ukazuje na to da su verovatno korišćeni oklopni transporter i to u direktnom napadu. To je inače način na koji se pruža zaštita jedinicama koje se spremaju da izvrše napad na kuću. A ukoliko je po njihovom mišljenju bila potrebna zaštita, onda je to razumna upotreba tog oruđa. Zašto se izlagati vatri na otvorenom, brisanom prostoru ako možete da budete pod zaštitom transportera.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A koliko blizu su bila ta vozila u odnosu na kuće?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa mislim da je u Donjem Prekazu/Prekazi i Ultë to bilo bukvalno četiri do pet metara od kuća, ako ne i bliže.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li se iz toga može da se izvuče zaključak da vojnici mora da su ušli na to imanje, da nisu pucali iz daljine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa mislim, uopšteno govoreći, gospodine, da je verovatno bilo najpre pripremljene vatre iz daljine kako bi jurišne jedinice mogle da se približe, a zatim koordinisana vatra koja bi pružala zaklon, a zatim prelazak na druge mete, verovatno ljude koji su bežali odatle.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Vi ste juče pomenuli da je među žrtvama u incidentu Jashari bilo i leševa dece i starih ljudi. Možete li da nam kazete da li je taj obrazac s barutnim opekotinama koji ukazuje na blisku vatru, koji ste uočili, da li je tih tragova bilo na telima tih starijih lica i dece?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pokušavam da se setim. Naravno mnogo vremena je prošlo, ali mislim da je to bilo jedno načelno opažanje u vezi sa većinom tela koja sam video, ali kao što znate ja nisam patolog.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U tom incidentu bila je ubijena i jedna beba, tj. dete mlađe od tri godine.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, mislim da je to tačno.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Kada je reč o antiterorističkoj operaciji da li bi klasična taktika obuhvatalo i to, da se, da bi se obezglavila jedna organizacija, ljudi za koje se misli da su njihove vođe likvidiraju?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Načelno govoreći, da, gospodine. Međutim, ima raznih načina da se takve operacije izvrše.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Očigledno je da nije legitimna operacija da se deca ubijaju iz neposredne blizine. Ne sugerišem to, ali hoću da vas pitam sa stanovišta JSO-a, SAJ-a i ove antiterorističke operacije, da li strateški ima smisla da se likvidiraju i porodice Ahmetija i Jasharija ukoliko se sumnja da su oni bili potencijalne vođe pokreta?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa ukoliko imate sreće da se cela takva grupa tih potencijalnih vođa nalazi izolovano u nekoj kući, ali to bi bila veoma neobična srećna okolnost.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ali ovo je bilo karakteristično za albanski pokret otpora, dakle bilo je čitavih porodica poput Haradinaja, Ahmetija, Jasharija koji su se svi nalazili zajedno na jednom mestu.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, to se može izvesti kao zaključak iz načina na koji su Kosovski Albanci živeli na Kosovu/Kosovë.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle, 28. Marta, izvinite, 28. februara, su pošli na Jasharijeve, 5. marta su krenuli na Jasharijeve u Donje Prekaze/Prekazi i Ultë.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, (mm-hmm)

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A 24. marta došlo je do incidenta u Glođananima/Gllogjan gde je došlo do napada na imanje Haradinjevih. Mislim da ste vi juče rekli da niste znali da je izvršen napad na imanje Haradinjevih?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, to sam rekao gospodine.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pogledajmo sada pod brojem 8. Vaš telegram koji ste spremili za taj dan. Tu ponovo tražite da se političkom direktoru odmah uputi

ADVOKAT EMERSON: Izvinite...

SUDIJA HOEPFEL: Nisam siguran da imamo pravi dokument.

ADVOKAT EMERSON: Izvinite.

SUDIJA ORIE: U tabulatoru 8. nalazim. . .

ADVOKAT EMERSON: Da li sam rekao 8? Izvinite.

SUDIJA ORIE: to je dnevni izveštaj od 27. aprila.

ADVOKAT EMERSON: To je potpuno moja greška. Trebalo bi da bude pod brojem 5. Bio je to lapsus.

SUDIJA ORIE: Ni ovaj dokument ne treba da se emituje izvan Suda.

ADVOKAT EMERSON: Ovo ću polako da pročitam radi prevoda: „rezime: Nekoliko incidenata danas, uključujući žrtve. Bar jedna operacija čini se da i dalje traje. Jedinice specijalne policije su svuda, ali i dalje nema znakova aktivnog učešća Vojske Jugoslavije.“ Da ovde zastanemo. Kada koristite ovaj izraz specijalne jedinice policije, koju to grupu obuhvata?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa to obuhvata elemente PJP, JSO i SAJ.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle bez obzira što JSO tehnički govoreći nisu policija, međutim ovaj vaš izraz obuhvata i to?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U izveštaju iz Dečana/Dečan potvrđuje se da je bilo razmene vatre prema navodima Radio Prištini/Prishtinë, zatim jedno obaveštenje beogradskih medija da su počeli incidenti otvaranja vatre na policijsku patrolu, pa onda ako pogledamo na dnu tog dela preneto je da su se otprilike u 11.30 h čuli pucnji koji su ispaljeni u *Višnjić* iz helikoptera. Bilo je razmene vatre u par navrata. Ja mislim da je Rznić /Rznić blizu Glođana/Gllogjan je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Na glavnom putu za Glođane/Gllogjan?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A incident koji se tu opisuje i gde se pominju beogradski mediji, čini se, bar kada se ovlaš pogleda da se tu govori o napadu na imanje Haradinaj. Da li vam to pomaže da se priselite?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, moguće da je to tačno, gospodine. Ovaj telegram, međutim napisao je moj ambasador. Prema tome on ubuhvata celo područje Kosova/Kosovë i on izveštava o svemu tome, a ako sad mogu da informišem Pretresno veće, širom Kosova/Kosovë bilo je incidenata u koje smo i mi bili uvučeni i naši dani su bili veoma dugi.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Paragraf 3. Kaže se „Kosovski informativni centar blizak Rugovinom LDK je osudio policijsku akciju tvrdeći da su neka sela bila opkoljena i zapaljena. Nezavisni albanski mediji izveštavaju da su tri kuće uništene, takođe Albanci tvrde da su seljani pobjegli iz tog kraja. Čini se da je operacija još uvek u toku i da je celo područje zatvoreno". Mogu li da vas pitam da li je pristup tom području bio dozvoljen ili ne?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa, gospodine, kao što sam vam rekao ovde se govori o mnogim delovima Kosova/Kosovë nije uvek jasno o čemu se tačno govori i u kom vremenu. Naime sredinom popodneva mi smo se nalazili između Prištine/Prishtinë, Peći/Peje

i kod Kijeva/Kijevë gde je bilo problema. Prema tome iz toga možete da vidite koliko su ti incidenti bili raznoliki i kako su bili širom celog Kosova/Kosovë.

SUDIJA ORIE: Gledam na sat, ali isto tako tražim jedno razjašnjenje. Vi kažete da je svedok potvrdio da je Rznić /Rrznîq bliže glavnom putu za Glođane/Gllogjan. Da li govorite o vazdušnoj udaljenosti ili putem. Meni nije jasno da li vi govorite o glavnom putu između Dečana/Deçan i Đakovice/Gjakovë. Naravno na mapi mogu da vidim da ako idete iz Glođana/Gllogjan prema glavnom putu, bilo da idete preko Dubrave/Dubravë ili Rznića /Rrznîq, da je to duži put nego ako idete iz Rznić /Rrznîq, a direktno kroz Prilep/Prelep ka glavnom putu.

ADVOKAT EMERSON: Da.

SUDIJA ORIE: Ako ste na to mislili, ako je svedok to imao na umu, onda nema više problema.

ADVOKAT EMERSON: Časni Sude, samo da pitam i to uz korišćenje obeležene karte, koju je sam svedok obeležio,

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMERSON: Pošto mislim da je najbolji način da pogledamo tabulator 1. i čim se pozabavimo ovim pitanjima, možda bismo mogli da odemo na pauzu.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Poručniče Crosland imate tu svoju mapu, to je mapa svedoka Delića. Vaša bi trebalo da se nalazi pod brojem 1. osim ako je niste pomerili. Ako nemate tu kartu, uzmite moju.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Upravo sam pronašao.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da pronađemo Rznić /Rrznîq i Prilep/Prelep. Vi ste ih zaokružili plavim krugovima, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Time ste hteli na ovoj karti da pokažete da oni nisu bili u zoni koja je bila pod uticajem OVK jer se radilo o spornim teritorijama, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa Prilep/Prelep je svakako bilo sporno područje i bilo je spravnjeno. Rznić /Rrznîq je bio na granici tog područja.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Na granici, prema tome tu se situacija menjala, čas je bila pod kontrolom, čas ne?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ako se ide tim putem da li biste prošli kroz Rznić /Rrznîq da biste stigli u Glođane/Gllogjan?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Svakako da bih. Međutim ono što želim da kažem Pretresnom veću je da se nije uvek znalo da li postoje mine, pa je ponekad u ovim krajevima bilo bezbednije ići putem nego ići preko polja.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A da li ste znali kada ste išli ka kanalu da taj kanal prolazi direktno kroz Rznić /Rrznij i da ide stotinak metara od policijske stanice?
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne. To konkretno nisam zano.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li je ovo sad pravi trenutak za pauzu?

SUDIJA ORIE: Napravićemo pauzu i nastavljamo u 17.55 h

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, pre nego što nastavite, ranije sam već bio rekao da ću proveriti činjenice u vezi s mojim pitanjem, da niste dali dodatne informacije u vezi sa 37 i 37a. To sam proverio. Ovde imamo fotografiju sedmoro ljudi i imamo fotografiju na kojoj se kako se čini, nalazi jedan čovek iza topa. No mislim da ima smisla uvoditi takav dokazni predmet u svetlu toga da govorimo puno o Babloću/Baballoq, dakle da je taj top bio na istom brdu, ali mislim da to nije bio dosadašnji deo iskaza.

ADVOKAT EMERSON: Shvatam šta želite da kažete.

SUDIJA ORIE: Zato sam rekao da nije bilo dodatnih informacija i nema još nikakvog iskaza ili dokaza vezano uz tu sliku, i ne znamo tačno ni kada je snimljena. Možemo li da znamo približno vreme u kom je to učinjeno?

ADVOKAT EMERSON: Još ima pitanja na koja nije odgovoreno vezano za te fotografije i razumem šta želite da kažete. I na toj fotografiji na kojoj se vidi top možemo da vidimo planinski masiv u pozadini i za one koji poznaju to područje to nije neka naročita misterija. I kao što sam rekao ima još pitanja na koja nije odgovoreno vezano za te fotografije

SUDIJA ORIE: Čini se da niste sasvim shvatili moje pitanje oko toga gde su problemi.

ADVOKAT EMERSON: Postoji materijal u ovoj fascikli koji će odgovoriti na pitanja o lokaciji srpskih snaga, ali mislim da nećemo biti u stanju da završimo s unakrsnim ispitivanjem danas, tako da do toga može da dođe eventualno kasnije.

SUDIJA ORIE: Molim nastavite.

ADVOKAT EMERSON: Pre no što krenemo dalje od ovog izveštaja od 24. marta, to je u predmetu Limaj, strana 1870, red 12. i strana 1871. red 23. govorili ste u situacionom izveštaju o incidentu u Rzniću /Rrznij i tu se pominje i jedan policijski helikopter. Rekli ste da ste lično videli kuće u Rzniću /Rrznij kako gore, tom prilikom 24. marta. Možete li da se setite toga?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ako sam to pomenuo u tom izveštaju onda je to činjenično tačno.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: To u stvari nije u vašem izveštaju, to je u vašem svedočenju u predmetu Limaj. Rekli ste da ste mogli da se setite kako ste videli kuće u Rzniću /Rrznij kako gore 24. marta. Da li možete da nam pomognete u vezi s time? Ako možete da se setite detalja?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ako ne pogledam svoje beleške, ne mogu da budem siguran. Pretpostavljam da je to tačno.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pre nego što pređemo na sledeći dokument, s vojnog stanovišta gledano, kad uspostavite neki artiljerijski položaj na nekom uzvišenju, pretpostavljam da to činite da biste imali najbolji mogući pregled nad područjem.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Sa vojnog stanovišta bilo bi logično, zar ne, da se snage MUP i Vojske Jugoslavije udruže i da se nalaze na ta tri brda ako žele da dominiraju tim područjem i da postavе odbranu prema mestu gde se nalazila OVK u Glođanu/Gllogjan?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, tako mogu da dominiraju tim područjem, da vide stvari tokom dana, no to ne znači da mogu stvari da vide i noću.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Jesu li imali optičke instrumente za noć?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Koliko ja znam ne u velikom broju.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: No bez obzira na to, kada planirate mesto vaših snaga tražite neko uzvišenje?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To zavisi od toga gde se nalazi neprijatelj i da li on ima mogućnosti da uzvrati vatrom na vaš položaj. I u takvom slučaju možda želite da se sakrijete, a ne da budete istaknuti.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ali u ovom slučaju, kao što ste nam već rekli situacija je bila takva da OVK nije imala mogućnosti da uzvrati vatru u ovom području jer su se nalazili u nizini. Da li je to tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To je tačno. Oni u to vreme, u martu, nisu imali tromblone, ili oružje kojim su mogli da ozbiljinije napadnu to područje.

SUDIJA ORIE: Pomenuli ste predmet Limaj strana 1870. red 23 i stranicu 1871. red 12.

ADVOKAT EMERSON: Ako sam pogrešno citirao svedoka ispraviću se.

SUDIJA ORIE: Ono što je svedok rekao je „u izveštaju se pominje da se Rugova žalio na to da se kuće pale. Sećate li se da li ste videli bilo koje od tih sela kako gori u to vreme?“ svedok je rekao „to je postalo tužan odraz celog sukoba 1998. i 1999. godine i kasnije mislim da je nekih 200 do 400 sela bilo namerno uništeno od strane srpskih snaga bezbednosti“.

ADVOKAT EMERSON: Sledeće pitanje i odgovor „I tom prilikom ste videli te kuće kako gore? Da. I to se navodi u diplomatskom telegramu od 24. marta“

SUDIJA ORIE: U redu. Hteo bih da se to proverí, jer sada se govori o 200 do 400 sela, a to je u tekstu daleko od datuma koji se pominje

ADVOKAT EMERSON: 1870, red 5. „24. 03, da li se sećate konkretnog incidenta? Ogovor, da, jako dobro“.

SUDIJA ORIE: Ali to je celu stranicu pre toga i puno je vremena između jednog i drugog

ADVOKAT EMERSON: 1871, red 1. „Rznić/Rrznij je istočno od većeg grada Dečani/Dečan. . .

SUDIJA ORIE: Da

ADVOKAT EMERSON: . . . i ima još puno malih zaselaka“ i zato se to čini da je linija ispitivanja u tom smislu bila vrlo jasna.

SUDIJA ORIE: Onda se odgovor odnosi na to šta se dogodilo u 200 ili 400 sela.

ADVOKAT EMERSON: A zatim se vraća na konkretni događaj.

SUDIJA ORIE: Mislim da to treba da proverimo Gospodine Crosland, u svom svedočenju ste rekli da ste videli kako gore kuće u Rzniću/Rrzniju 24. 03. Proverio sam vaš raniji iskaz i može da se zaključi da je istovremeno gorelo puno sela. Možete li nam reći da li se sećate 24. 03. Rznića/Rznić i kuća kako gore?

SVEDOK CROSLAND: Časni Sude ako sam to pomenuo u izjavi onda je pretpostavljam to tačno, no dao sam već toliko izjava da ne znam.

SUDIJA ORIE: Radilo se o vašem usmenom svedočenju u januaru 2005. godine

SVEDOK CROSLAND: Ako je tako, onda pretpostavljam da je to tačno i to sam rekao pod svečanom zakletvom, ali morao bih prvo da vidim svoje zabeleške. Mi smo putovali kroz celo Kosovo/Kosovë u to vreme od jednog područja do drugog tako da je greška moguća. Čini da je u određenim trenucima ustvari celo Kosovo/Kosovë gorelo.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Vratio bih se na ranija pitanja koja sam vam postavljao vezana za uzvišenja. Ranije ste nam u svom svedočenju rekli da se OVK nalazila na različitim područjima koja su bila teška da bi se iz njih rukovodilo oružanom pobunom i da su se nalazila u nizinama i da ih je relativno lako bilo pregaziti. Da li može tako da se kaže?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Uopšteno, u vojnim terminima to je tačno, ali to zavisi od taktike i mnogih drugih faktora.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Suočeni sa pobunom i koncentracijom koja se nalazila oko štaba u Glođanu/Gllogjan, s sposobnošću da se kreće kroz celo to područje, strateški i vojno gledano, imalo bi više smisla da se artiljerija locira na uzvišenjima, zar ne?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Kao što sam rekao ako su bili sigurni da na taj način neće biti izloženi napadu onda je odgovor na vaše pitanje, da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A da li je situacija po vama bila ista na zapadnom Kosovu/Kosovë od januara do septembra?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Osim ovih artiljerijskih položaja bio je još jedan koji sam pominjao, u Dečanima/Dečanma koji je isto bio pored hotela na uzvišenju, tako da je tu bila baterija od šest lakih artiljerijskih oruđa.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Hteo bih da vas pitam o tome. Bilo je jedno uzvišenje i položaj pored manastira u Dečanima/Dečanma, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Manastir se nalazi s desne strane puteljka koji vodi do njega i ako produžite tim putem i krenete uzbrdo i prođete pored nečeg što je nekad bio hotel, doći ćete do baze specijalnih snaga. A zatim smo se dovezli do artiljerijskih položaja koji su nadgledali Dečane/Dečan i druga područja zapadnog Kosova/Kosovë.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I to bi bila ista ta strategija lociranja artiljerijskih položaja na taj način, na uzvišenju?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Uopšteno uzev, da li je to bila njihova strategija koju ste mogli da vidite?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Čini se da, da, jer su očigledno smatrali da ne mogu da budu napadnuti na tim položajima.

SUDIJA HOEPFEL: Da li možete da budete malo konkretniji u pogledu toga što smatrate pod „njihovim položajima“?

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mislim na srpske snage. Da postavim pitanje ponovo da bude jasno za zapisnik. Pukovniče Crosland da li možete da potvrdite da je uopšte uzev to bila strategija Vojske Jugoslavije u saradnji sa snagama MUP-a da smeste svoje artiljerijske položaje na uzvišenjima na zapadnom Kosovu/Kosovë tokom 1998 godine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Više, manje to je tačno.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Hvala. Pomenuli ste hotel pored Dečana/Dečan odnosno pored manastira. I to je bilo korišćeno za smeštaj JSO-a, odnosno oni su delovali sa te lokacije?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To su bile snage koje sam video jednom prilikom kada sam bio tamo jer me nakon tog nikada tamo više nisu pustili.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Zbog čega?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Zato što je to bilo osetljivo ciljno područje.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle išli ste do područja manastira?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da smo išli da posetimo jednog od monaha tamo kao što smo radili i na drugim područjima i došli smo do hotela i tamo je bila barikada koja je onemogućavala ulaz u hotel i potom smo došli do druge barikade gde se nalazio jedan vojnik Vojske Jugoslavije. Razgovarali smo s njim i iznenadili smo se kad smo se našli na artiljerijskom položaju.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: To sam hteo da vas pitam. Da li je JSO štitio artiljerijske položaje Vojske Jugoslavije?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, bateriju Vojske Jugoslavije sa tih šest topova čuvali su vojnici Vojske Jugoslavije.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Možete li da nam objasnite šta ste mislili kada ste rekli nešto o blizini položaja JSO i artiljerijskih položaja Vojske Jugoslavije?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da je JSO odabrao hotel da se tamo smesti jer je tu bio bolji smeštaj, a vojnici Vojske Jugoslavije bili su na artiljerijskom položaju na otvorenom i tamo su postavili tu svoju bateriju od šest topova. Imali su još toga niže prema hotelu. Ako se dobro sećam to je sa zadnje strane brda.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li vas je išta iznenadilo u vezi s tim položajem?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa iznenadilo me je to što smo tako lako dospeli do tog položaja. Mislim da su ljudi iz JSO bili isto jako iznenađeni kad se tamo pojavilo naše vozilo

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li se sada sećate otprilike kada je to bilo 1998?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To je u jednom od mojih izveštaja gospodine.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li mogu da budem sasvim jasan. Da li mogu sada da zaključim da vi niste znali da će se tamo nalaziti te jedinice JSO ili taj položaj Vojske Jugoslavije na osnovu obaveštajnih podataka koje ste imali?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da se sećam da nismo imali obaveštajne podatke o tome, ako mogu da se dobro setim.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li se iz toga može zaključiti da je to bilo ranije te godine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mogu li sad da razjasnim još jedno pitanje vezano za te artiljerijske položaje? Uopšteno govoreći, pretpostavimo da postoji taj artiljerijski položaj na Suka Radonjiću/Radoniq koji smo gledali. Uopšteno uzevši kod takvog položaja morate da imate neke dodatne položaje kako biste sprečili neki iznenadni kopneni napad?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. U Britanskoj vojsci koristimo takvu taktiku. Artiljerija ima svoj posao i obično ih čuva veliki broj vojnika kojima je upravo to posao

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I da li se zapravo uspostavi tampon zona oko takvog položaja kako biste se osigurali?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. Takav je princip u britanskoj vojsci. Ako se dobro sećam, mislim da su oni bili toliko uočljivi, zapravo na tom položaju kod Dečana/Dečan su bili ti plitki rovovi koje su koristile posade tog artiljerijskog oruđa da tamo borave.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pretpostavimo da je postojao taj artiljerijski položaj na Suka Radonjić/Radoniq, na tom brdu koju smo videli na fotografiji kanala. Da li biste vi očekivali da srpski položaji imaju određeni stepen kontrole nad područjem oko toga, kako bi se osigurali od mogućeg napada?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Uopšteno uzev, da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I to bi pretpostavljalo da ćete poslati kopnenu vojsku da bude tamo na terenu?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim da je to jedna od velikih misterija svih tih ratova na Balkanu da taktika koju koriste evropske vojske nije taktika koju koriste balkanske vojske. Jednu od specifičnosti koju smo videli je, da su se vrlo malo puta strane u sukobu dakle bilo u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj ili na Kosovu/Kosovë borile izbliza i zapravo puno tih principa zaštite odbrambenih položaja naprosto oni nisu primenjivali, tako da je možda bilo ljudi oko tog položaja a možda i ne.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li bismo mogli sada da pogledamo tabulator 7.?

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, pre no što to uradimo, pokušavam da shvatim šta ste nam vi sada zapravo rekli, Gospodine Crosland u ovom poslednjem odgovoru. Vi ste rekli da mnogi od principa zaštite oko odbrambenih položaja nisu korišćeni, a pitanja su se jasno odnosila na Radonjićku/Radoniq suku. Da li ste vi hteli da kažete da biste vi smatrali da je takav položaj bio odbrambeni položaj?

SVEDOK CROSLAND: Mislim da se radilo i o odbrambenom položaju i o osmatračnici zbog toga što se radilo o jednoj dosta visokoj koti i odatle se videlo posebno prema Juniku/Junik. Kao što sam rekao neki od postupaka koje je primenjivala Vojska Jugoslavije možda nisu bili tako temeljiti kao postupci i procedure koje koriste konvencionalne vojske ako to mogu tako da predstavim.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Možda sam ja uneo taj element neizvesnosti zato što sam ja koristio taj hipotetički primer, jer se svedok ne seća da li je na Radonjićkoj/Radoniq Suki bila ili nije bila artiljerijska baterija u to vreme.

SUDIJA ORIE: Ali, istovremeno, dosta pitanja koja se postavljaju ovom svedoku nisu pitanja koja se odnose na činjenice nego se odnose na njegova stručna znanja, tako da sam se dosta puta pitao da li sada zapravo saslušavamo svedoka koji govori o činjenicama, ili je reč o svedoku ekspertu. Dakle radi se na neki način o svedočenju svedoka veštaka.

ADVOKAT EMERSON: Ja se ne žalim. Samo sam hteo da budem siguran da nema nikakvih nesporazuma u vezi s ovim što je rekao pukovnik Crosland o odbrambenim položajima, jer mi se činilo da se odbrambeni položaji ne razlikuju od ofanzivnih.

SUDIJA ORIE: To bi bio odgovoro na moje pitanje. Molim nastavite.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Sada da se vratimo na dokument pod tabulatorom 7. Pitao sam vas o riziku napada na srpske artiljerijske položaje. Rekli ste da je postojao taj snažan položaj južno od Radonjićkog/Radoniq jezera, gde je bila artiljerija dovoljnog dometa da gađa ciljeve u Juniku/Junik, jer ste to i sami videli. Pogledajmo sada ovaj izveštaj o

situaciji 28. aprila, vrlo kratko. U pasusu 2. stoji da „u četvorosatnoj razmeni vatre blizu Radonjičkog/Radoniq jezera između Dečana/Dečan i Đakovice/Gjakovë u subotu uveče po svemu sudeći nije bilo žrtava“. Da li ste išli da dalje nešto proveravate u vezi s ovim izveštajem, koliko možete da se setite?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ovaj telegram je potpisao moj ambasador. Znači da su se možda koristili razni izvori Beta, LDK i drugi.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle to nije zasnovano samo na vašim opažanjima
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, zato što ja nisam bio tamo u to vreme.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da, ali vidim da se tu govori o nekakvoj borbi između OVK i srpskih snaga koji vi ovde opisujete i vi opisujete da je to zapravo bio razlog za napad na Junik/Junik.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da možda je bilo tako.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Sad ću vas zamoliti da pogledate dokument pod tabulatorom 8. Reč je o izveštaju Evropske posmatračke misije od 27. aprila i zamoliću vas da pogledate tačku 3. tu pod „bezbednost“. „Dakle došlo je do značajnog povećanja prisutnosti Jugoslovenske vojske i policije.“

TUŽILAC RE: Ovo se sada pokazuje na ekranu. Da li to može da vidi i javnost? Taj dokument se prikazuje po Pravilu 70.

SUDIJA ORIE: Mislim da se ni jedan dokument ne prikazuje javno.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Molim nastavite.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle došlo je do značajnog povećanja prisutnosti snaga vojske i policije u samoj Đakovici/Gjakovë i jednom prilikom viđeni su maskirani specijalni policajci, koji su patrolirali u vozilima uz ostale naoružane. Mogu li u vezi s tim da vas pitam sledeće: da li ste vi videli maskirane policajce za vreme dok ste vi bili tamo?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne sećam se.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Idemo sad na 4B. Posebno što je zabrinjavalo članove lokalne LDK je prisutnost srpskih artiljerijskih jedinica na području Radonjičkog/Radoniq jezera severno od Đakovice/Gjakovë. To je punkt s kog se može pucati na većinu sela na području Dečana/Dečan i onda sada dalje u tački C: postoje „dokazi da su albanske porodice bežale iz Dečana/Dečan i iz graničnog područja u Đakovici/Gjakovë i da je bilo još 4.000 Albanaca koji sada žive u gradu“. I sada ću da vas zamolim da pogledate pasus broj 9. „jedna naoružana grupa Albanaca koja je pucala na vojnike Vojske Jugoslavije koji su se nalazili u blizini Radonjičkog/Radoniq jezera, u blizini Đakovice/Gjakovë 25. aprila. Napad je počeo oko devet sati i trajao je više od četiri sata. Vojska Jugoslavije je uzvratila vatru ali nije bilo žrtava. Vojska Jugoslavije je pretpostavila da je cilj tog napada benzinska stanica blizu brane.“ I sada na kraju neću vas pitati ništa konkretno u vezi s ovim dokumentom, jer sam hteo da prvo pogledate jedan drugi dokument. Dokument iza tabulatora 9. je izveštaj Vojske Jugoslavije.

SUDIJA HOEPFEL: Izvinjavam se što vas prekidam. Da li mogu da vas zamolim, ako bi svedok mogao da nam objasni da li je on već video ovaj dokument koji smo upravo videli?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Časni Sude. Ne mogu da se setim da li sam video taj dokument ili ne, reč je o dokumentu iz Evropske posmatačke misije, možda sam ga video a možda i ne.

SUDIJA HOEPFEL: Moje pitanje je kako znate da je to dokument Evropske posmatačke misije zato što tu stoji da je on iz MT Beograd. Šta znači ta skraćenica?

SVEDOK CROSLAND: Vrlo dobro da ste to primetili. Mislim da je tu nešto izbačeno ali iz toga je jasno da se radi o dokumentu Posmatačke misije Evropske zajednice.

SUDIJA HOEPFEL: Šta znači to MT, da li to znači monitorski tim?

SVEDOK CROSLAND: Da može biti da je reč o toj skraćenici.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Reč je o čitavom nizu izveštaja Evropske posmatačke misije koje smo dobili od Tužilaštva.

SUDIJA HOEPFEL: Da, bićemo ipak u stanju da to utvrdimo. Samo sam želeo da sebi olakšam.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Isto tako iza tabulatora 9. imamo čitav niz zapovesti iz komande Prištinskog korpusa i izveštaje koje smo dobili od Tužilaštva i radi se samo o radnoj verziji prevoda. Vidimo ovde iza tabulatora 9. govori se o tom incidentu od 26. aprila. To je izveštaj, sa naznakom vrlo hitno komandi 3. Armije i Prištinskom korpusu, koji je potpisao potpukovnik Milorad Đorđević. Kao prvo da li znate šta znači ova skraćenica PRK?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Prištinski korpus.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: U redu. Dakle ovo je izveštaj s terena komandi Prištinskog korpusa?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Vidimo ovde da je „između 9.30 i 10.30 uveče u odbrani Radonjičkog/Radonij jezera došlo do napada terorističke pešadije koji je pokrenut iz smera sela Ždrelo/Zhdrellë i taj napad je odbijen, nakon čega su teroristi prestali da pucaju“. Sad nekoliko pitanja: da li se radilo o 57. bataljonu vojne policije, da li je to bila ta artiljerijska jedinica, koliko se vi sećate?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, to je 52. bataljon vojne policije koji je tamo davao obezbeđenje pretpostavljam tog vrlo velikog položaja na kome su se nalazili višecevni raketni bacači i artiljerija. Kao što sam rekao to je bilo na tom području.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle oni su bili neka vrsta obezbeđenja, koje je štitilo taj položaj, o čemu sam vam postavio pitanje ranije.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da tu se radilo o jako vrednom cilju s multiraketnim bacačima i artiljerijom. Možda su bili.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I da se vratim na pitanje koje sam vam ranije postavio: da li biste očekivali da ti ljudi budu angažovani na terenu?

prevodilac: Da li bi govornici mogli da naprave pauzu između pitanja i odgovora zbog prevodilaca i zapisnika.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Izvinjavam se. U najboljem slučaju čovek bi želeo da ima zaštitu gde god da ide. No neki put nema dovoljno vojnika, ali pretpostavljam da kad se radi o cilju ovakvog tipa, mene ne bi iznenadilo da ga obezbeđuje policijski bataljon.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Mislim da je Ždrelo/Zhdrellë na našoj mapi zaokruženo crvenim. To je južno od Radonjickog/Radoniq jezera da li vidite to?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da. To je južno od samog jezera, same brane, i ako se ne varam pristup tom području je jedan asfaltni put koji vodi sve do jezera – otprilike tamo gde smo zaustavljeni kad smo pokušali da dođemo tamo i nismo mogli da prođemo ovim neoznačenim putem od Peći/Peje do Ždrelo/Zhdrellë.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ko vas je zaustavio?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Vojnici.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da to razjasnimo. Radilo se o srpskim vojnicima?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I zapravo iz ovih izveštaja bi se moglo zaključiti da je pokrenut jedan napad sa juga na taj položaj?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, To je položaj koji može da nanese veliku štetu i zbog toga je on prioritetni cilj.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pretpostavljam da biste vi smatrali to potpuno legitimnim vojnim ciljem, dakle ciljem koji ima oružje koje se koristi da bi uništavalo sela kao što je Junik/Junik na onaj način kako ste vi to opisali?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, ja bih rekao da je to cilj visokog prioriteta.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Molim vas da se sada vratimo na tabulator 7. na trenutak, zapravo imamo dokument pod brojem 7a. Radi se o još jednom diplomatskom telegramu od istog tog datuma, ali tu se radi o jednoj drugoj temi pa ću vas zamoliti da pogledate paragraf 3. Mislim da smo o tome već govorili juče. „Beta: lokalna nezavisna novinska agencija, izveštava da je osam Albanaca ubijeno u policijskom napadu na selo Glođane/Gllogjan blizu Dečana/Dečan, u kome je kako se smatra bila komanda OVK. I vi ste juče rekli da je Beta bila pouzdan izvor.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, smatralo se da se radi o pouzdanom izvoru.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Sada bih hteo da to povežem s nečim što ste vi rekli u svom iskazu o onoj karti gde ste nacrtali onu crvenu liniju i gde je Tužilaštvo sugerisalo da je reč o području isključive kontrole. Zato što bi to zapravo sugerisalo, da ste vi tu dali izveštaj o policijskom napadu u kome je ubijeno osam ljudi u samom Glođanu/Gllogjan 28. aprila.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Uz dužno poštovanje gospodine, vi hoćete da kažete da se radilo o području gde takve snage nisu imale pristupa. Ja to nisam rekao. Ako jesam onda se izvinjavam. Rekao sam da je OVK bila na tom području i nisam rekao da su oni nisu imali potpunu kontrolu nad tim područjem.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ne, ja vas ne kritikujem,

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ja hoću da kažem da je situacija bila jako fluidna na celom tom području i da je došlo do incidenata i njih je bilo nekoliko tokom dana.

SUDIJA ORIE: gospodine Emerson, govorite zaista vrlo brzo.

ADVOKAT EMERSON: Znam, ne može da se prevodi.

SUDIJA ORIE: videćete kako se muči stenograf.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Samo da nešto pojasnim kako biste mogli da vidite šta smeram. Ne želim da kažem da ste bili nedosledni u svojim iskazima do sada. Ali na osnovu ove karte koju ste vi napravili Tužilaštvo tvrdi, to je zapravo u samoj srži njihovih argumenata, da je OVK imala isključivu kontrolu i na osnovu toga oni žele da kažu da tela koja su nađena na tom području moraju biti žrtve OVK, čak i ako se ne zna ko su oni. Ali vi ste nam već rekli da to nije ono što ste hteli da kažete u vezi s tom kartom. Hoću sada da prođem kroz niz dokumenata koji se odnose na ceo period koji je relevantan za optužnicu i da vam ukažem na čitav niz sukoba i incidenata na tom području koji sugerišu suprotno od onog što Tužilaštvo želi da tvrdi u vezi sa vašom kartom, jer u tom području jesu delovale srpske snage. Dakle ne radi se o kritici koja je usmerena na vas, nego samo o jednom razjašnjenju za Pretresno veće o tome kakvo je zapravo bilo stvarno stanje stvari na terenu. Dakle nisam ni na koji način hteo da vas kritikujem. Da se vratim na ovo što je rečeno u tački 3. ovog izveštaja. Dakle vi izveštavate da je došlo do policijske i vojne akcije u selu Glođane/Gllogjan koja je rezultirala žrtvama kao što je jedan pouzdan izvor izvestio. Da li sam to tačno shvatio?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne to nije tačno gospodine. Ovaj telegram je potpisao ambasador Donnelly i njegova je procena zasnovana na onom o čemu je izvestila Beta i tu kaže „Ja ću da posetim to područje danas“, tako da to nije nešto čemu sam ja izvor.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da, dakle vi niste, ali mislim da ste rekli da je ambasada smatrala da je Beta pouzdan izvor.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da Beta, Koha Ditore i druge novine su se koristile kao izvor podataka koji su se odnosili na OVK i one koji su je podržavali. Očito u to vreme nije bilo lako doći do informacija.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Sad ću vas zamoliti da pogledate tabulator 12.

SUDIJA HOEPFEL: Pre nego što napustimo ovaj dokument samo bih hteo da pitam svedoka da li se seća, da li je on sam dao bilo kakve izveštaje koji bi sledili iz ovoga, pošto tu stoji da će „moj ataše za odbranu posetiti to područje danas“ ?

SVEDOK CROSLAND: Časni Sude, mislim da se u tački 4. govori o jednom japanskom diplomatu na koga je pucano u Lauši/Llaushë, to je u Drenici/Drenicë i ako se dobro sećam od mene je zatraženo da idem tamo i porazgovaram s tim ljudim i da vidim da li je ta žena u redu. Dakle bio je to dan u kome je bilo puno posla, tako da nisam sasvim siguran da li je to bilo u mom izveštaju ili ne.

SUDIJA HOEPFEL: Hvala.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Molim da sada pogledamo dokument iz tabulatora 12. Hoću da vam postavim pitanje u vezi s ovim dokumentom koji se odnosi na situaciju u Ponoševcu/Ponoshec, koju smo kratko obradili juče ako se sećate, ali nije nam bilo dovoljno ono što smo videli na ekranu kako bismo označili gde se zapravo nalazi Ponoševac/Ponoshec. Molim vas da sada pogledate na ovu veliku kartu s ovim crvenim krugovima i da se orijentišete. Da li je postojalo neko područje koje ste vi u svojim izveštajima nazivali trougao Đakovice/Gjakovë - Ponoševac/Ponoshec – Junik/Junik?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I da li je zapravo to taj pravac koji je išao od Đakovice/Gjakovë severno prema Ponoševcu/Ponoshec a onda dalje prema Juniku/Junik i nazad prema magistralnom putu. Da li je to taj trougao?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, tako je. Dakle to je taj put koji ide prema jugu i onda kroz Korenicu/Korenicë pa sve do Ponoševca/Ponoshec, Molića/Molliq, pa onda do Junika/Junik i onda nazad na glavni put između Dečana/Dečan i Đakovice/Gjakovë.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, iz jučerašnjeg transkripta sam pročitao da ste vi rekli od Đakovice/Gjakovë severno u Ponoševac /Ponoshec.

ADVOKAT EMERSON: Ako želite da vidite put on ide severno ka zapadu. to je ovaj žuti put obeležen na karti.

SUDIJA ORIE: Da ja bih to ipak smatrao severozapadnim pravcem.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da, a tri tačke trougla su Junik/Junik, Ponoševac /Ponoshec i Đakovica/Gjakovë, je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ovo je dakle opis situacije na terenu 11. i 12. maja „Situacija u Ponoševcu /Ponoshec veoma napeta. Područjem Ponoševca /Ponoshec Đakovice/Gjakovë, Peći/Peje i Dečana/Dečan patroliraju elemeti JSO i PJP i to na vrlo osoran način. Seljani su pobjegli severno ka Juniku/Junik. Glavni put Priština/Prishtinë – Peć/Peje još uvek zatvoren“. Ne pitam vas o tome već o Ponoševcu/Ponoshec. A zatim u onom delu koji je označen kao „detalji“ kaže se „Ponoševac/Ponoshec: put prema Ponoševcu/Ponoshec je potpuno prekriven raznim čaurama uključujući i granate od 60 mm. Sela južno od Ponoševca /Ponoshec napuštena, stoka pobijena na poljima kuće izrešetane vatrom. Ponoševac /Ponoshec prazan osim JSO i PJP koji patroliraju od Dečana/Dečan koristeći oklopne transportere uključujući i TABC-79 i IPR, koji je sličan M-60. Većina seljana je sada okupljena u Juniku/Junik oko 3.000 ljudi koji imaju dovoljno hrane i vode ali ne i telefon. A zatim u komentaru kažete „ova operacija JSO - PJP je verovatno da bi se presekao put snabdevanja opreme za OVK u Jablanici.“ A zatim se kaže „procena: situacija lako može da izmakne kontroli ako srpske snage bezbednosti procene da mogu da izgube kontrolu. Teroristička akcija u Ponoševcu/Ponoshec pokazuje da se nije promenio način razmišljanja u pogledu taktike“. Dakle moje pitanje je sledeće: da li se sećate tog puta za koji se u izveštaju kaže da je potpuno prekriven praznim čaurama i granama od 60 mm?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, veoma jasno. Mi smo napustili Đakovicu/Gjakovë zapadnim putem koji ide ka Korenici/Korenicë, a to je povremeno bio položaj na kome je bila Vojska Jugoslavije, a kao što sam to rekao u svom izveštaju, put je bio bukvalno prekriven kao tepihom raznim čaurama, a zatim je iza krivine naišao oklopni transporter koji je pucao iz svog mašinskog oružja, a ja sam im mahnuo da prestanu. I razlog

zbog čega sam pomenuo taj oklopni transporter je bio što su to bili isti oni koji su uzeti iz Srebrenice.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pa to sam upravo hteo da vas pitam.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Zbog toga je to nama bilo interesantno kuda su se zaputili.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ovi oklopni transporteri, ako možete da mi pomognete, su oni koje vi prepoznajete kao one koje uzeo holandski UNPROFOR-a u Srebrenici 1995. godine?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To smo kasnije potvrdili kada smo se vratili u Beograd.

SUDIJA ORIE: Holandski UNPROFOR ih je ukrao?

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ne, ukradeno je od njih. Dakle da to pojasnim U Srebrenici 1995. godine – naravno svi znamo šta se tamo dogodilo – no, u nizu događaja tamo ukraden je jedan određeni broj oklopnih transportera od holandske vojske. Je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A to je deo operacije u kojoj su se jugoslovenske snage pretvarale da su oni ustvari snage UNPROFOR-a kako bi omogućili da se izvrši taj masakr.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To je bio deo toga...

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I oni su odvezli sa sobom holandska vozila?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mm-hmm.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A ta vozila vi na kraju vidite u posedu JSO i PJP na području Ponoševca /Ponoshec u maju 1998. godine. Je li tako?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li ste vi o tome obavestili Vojsku Jugoslavije ?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Jesam, ja sam o tome obavestio Vojsku Jugoslavije a ovaj izveštaj, iako ga je potpisao ambasador, je bio poslat jer sam ja još uvek bio na Kosovu/Kosovë.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ja sam vam mnogo ranije rekao da osim onih procena koje ste vi u to vreme izvršili, a to je da su u masakrima u Bosni učestvovali paravojni elementi i da su se oni ponovo pojavili na Kosovu/Kosovë, da je bilo pokazatelja koji su na to ukazivali i da se to nalazi u vašim izveštajima. Da li ste vi to smatrali kao da postoji kontinuitet između izvršilaca u Srebrenici i onih koji su patrolirali po zapadnom Kosovu/Kosovë?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Mislim, gospodine da pod zakletvom to ne bih mogao da kažem. Razumem vaše pitanje, ali ne mogu da kažem da su isti ljudi koji su učestvovali u Srebrenici učestvovali i ovde.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ali neka od vozila su završila u rukama JSO?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da i to je ono što je bilo interesantno, jer je sa mnom u toj konkretnoj prilici bio i zastavnik holandske vojske.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Koliko je vama poznato, Frenki Simatović je osoba koja je bila na čelu JSO na zapadnom Kosovu/Kosovë. Da li je on učesvovao u Srebrenici?
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ja nisam bio u Srebrenici pa ne . . .

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Granate od 40 mm, samo da bi bilo jasno, iz čega se one ispaljuju?
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa možete da ih ispaljujete iz raketnog bacača koji izbacuje granate veličine otprilike moje stisnute pesnice i to su veoma razorna oružja.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li ja to dobro razumem. Vi kažete da su oni pucali kada su dolazili iza krivine. Da li je to bila neka operacija koja je bila u toku ili su pucali na vas?
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa ja ne znam tačno. Mi smo samo jasno stavili do znanja ko smo i da ne bismo baš voleli da pucaju na nas, da budem sasvim iskren. Mi smo bili u nenaoružanom vozilu.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A u tom području u to vreme nije bilo civila?
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Nije bilo civila zato što su razmere razaranja bile apsurdne. Mislim da nije bilo nikakv stoke više i kao što sam rekao u svom izveštaju većina kuća je bila teško oštećena, pretpostavljam i tenkovskom vatrom sa obzirom na neke od rupa koje su se mogle videti na kućama a i protivvazdušnom vatrom i teškim mitraljezima koji su se mogli ispaljivati iz oklopnih transportera. Prema tome tu se otvoreno pokazivalo da se radi o terorizmu, to je reč koju jedino mogu da upotrebim da bi se zaplašilo preostalo stanovništvo, ako ga još ima. I hoću da kažem da je to područje u blizini albanske granice prema tome razumljivo je da je ono bilo značajno za srpske snage bezbednosti. Ali to se može činiti na razne načine.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li je to po vašoj oceni bio još jedan primer onoga što su srpske snage stvarale, a vi ste to opisali kao zonu bez vatre?
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: To je manje više tačno, gospodine.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A možete li da objasnite Pretresnom veću na šta ste vi mislili u prethodnom iskazu kada ste rekli da su povremeno srpske snage nastojale da stvore ove zone bez vatre?
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa u tom području na sve se pucalo, na useve, zgrade, poslovne objekte i svi si bili znatno oštećeni.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I samo da bi bilo jasno, da li je to bilo delimično zato da bi se proteralo civilno stanovništvo, kako bi mogli da slobodno vrše vojne oracije bez da pucaju u ljude i da se oni nađu u unakrsnoj vatri.
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa pretpostavljam da su srpske snage pokušavale da odvoje obične seljane, Kosovske Albance od onih koji su pomagali OVK. To je veoma grub način da se to izvede i očigledno je da dugoročno gledano on ne doprinosi dobroj reputaciji kod civilnog stanovništva.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Na kraju vi kažete u svojoj proceni da je ovakav teror na području Ponoševca /Ponoshec ukazivao na to da se njihov način razmišljanja na taktičkom nivou nije pormenio. Na šta ste tu mislili?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Pa ono što sam rekao je da su oni nastavili sa svojom praksom u ratu na Balkanu. Kada dođe do razmene vatre puca se na civilna područja i to iz blizine, a ne konfrontira se s oružanim snagama, bez obzira da li se radi o vojnim, paravojnim snagama ili teroristima, kako god hoćete da ih nazovete vojnim rečnikom.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Pogledajte sada molim vas dokument broj 14. na strani 6. koji je potpisao pukovnik Dragan Živanović. Reč je o komandnom nalogu 125. motorizovane brigade o određenom razmeštanju snaga i molim vas samo da pogledate taj datum. To je 16. maj. Mislim da je to četiri ili pet dana nakon zapažanja koje ste vi izneli o Ponoševcu /Ponoshec. Ja ću samo kratko da vas podsetim na ovo. Radi se o operaciji Vojske Jugoslavije koja se kreće ka jugu iz područja Dečana/Dečan, dakle dolazi iz suprotnog smera i samo bih vas zamolio da nam to potvrdite. Ako pogledate drugu stranu, oprostite mislim da sam vam dao pogrešan dokument.

SUDIJA ORIE: Možda mislite na stranu 6?

ADVOKAT EMERSON: Ne, to nije dokument o kome sam govorio. Radi se o drugom dokumentu. Međutim i ovaj je relevantan. Jeste radi se i tu o zapovesti pukovnika Dragana Živanovića i to nosi datum 16. maj i radi se o zapovesti 125. motorizovanoj brigadi.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Dakle ako pogledate drugu stranicu, to je jedan od onih dokumenata koji govori o razmeštaju snaga Vojske Jugoslavije u području oko jezera. BG2, Borbena grupa dva treba da bude spremna u sadašnjem sektoru razmeštanja za operacije duž sledećih pravaca kasarna - selo Smolice/Smolicë – selo Ponoševac/Ponoshec - selo *Gornja Morina* a zatim kasarna *Erecka suka*, vidite li to?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Vidim.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I zatim kasarna na Radonjičkom /Radoniq jezeru

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da vidim sve to.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da li se čini da to ukazuje da je 125. brigada imala kasarnu u *Ereckoj Suki* kao i na Radonjičkom /Radoniq jezeru?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da tako se čini i čini se da sada premeštaju te jedinice.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Da, ali svakako u ovom periodu oko 16. maja

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako se kaže u ovom naređenju.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: A zatim se kaže „zadatak je da se zajedno s MUP-om razbiju šiptarske terorističke grupe i da obezbede linije snabdevanja za jedinice Vojske Jugoslavije“. Po vama, da li je 16. maja Vojska Jugoslavije još uvek negirala da učestvuje u zajedničkim operacijama s MUP-om?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ako se dobro sećam, gospodine, oni to nisu priznali sve dok general pukovnik Ojdanič nije informisao kor vojnih atašea u Beogradu krajem avgusta.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Vi ste povremeno pokretali to pitanje i stalno su vam govorili da nema takve saradnje.

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da, jasno je da je ovde bilo saradnje.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ali su oni to negirali?
SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: I ovde imamo naređenje Dragana Živanovića koji konkretno naređuje da sarađuju s MUP-om U njemu se kaže: „BG3 treba da bude pripravna u ovom sektoru duž sledećih pravaca: Peć/Peje -Dečani/Dečan - Rastavica/Rastavicë - Junik/Junik -Ponoševac/Ponoshec“. A zatim takođe iz Peći/Peje u *Zahac*, Klinu/Klinë Iglarevo/Gllarevë i treće iz Peći/Peje u Raušić/Raushiq, Barane/Baran, Čelopek/Çallopek, je li tačno?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Tako ovde piše.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Samo vas molim da potvrdite i molim vas da ne mislite da vas na bilo koji način kritikujem, ali hoćete li da potvrdite da su Čelopek/Çallopek i Barane/Baran na području koje ste vi na karti obeležili crvenim?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Oprostite moram da pronađem gde se tačno nalaze ta mesta.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Ako pogledate Barane/Baran, ako pogledate niz put, da li znate gde je Ljumbarda/Lumbardh?

SVEDOK CROSLAND - ODGOVOR: Ne, taj naziv mi nije poznat.

ADVOKAT EMERSON - PITANJE: Onda nećemo da trošimo vreme na to, Primiče se kraj našeg radnog vremena za danas. Možemo to kasnije da proverimo.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, ja bih hteo da to bolje razumem. Vidim kako jedan govornik kome je maternji jezik engleski ispituje svedoka kome je takođe maternji jezik engleski. Dakle, BG2 ako ja to dobro razumem, treba da bude u pripravnosti da bude razmeštena u novom sektoru za operacije duž sledećih pravaca, Dakle, to znači duž nekih linija, pravaca, u množini. Vidim zatim da se govori o kasarni selo Smolica/ Smolicë, Ponoševac/Ponoshec, *Gornja Morina*, dakle kasarna je jedna tačka i onda ima još tri tačke, a zatim, meni se čini da se radi o novom pravcu kasarna - *Erecka suka*, jer tu stoji tačka i zarez, pa zatim kaže kasarna u selu a zatim kasarne na Radonjičkom/Radoniq jezeru. Molim vas da mi pomognete jer možda ne razumem dobro vaš jezik. Meni se čini da pravci kako se ovde opisuju, zapravo više pravaca, a među njima i pravac kasarna - Radonjić/Radoniq jezero, se naravno razlikuje od tvrdnje da je kasarna kod Radonjičkog/Radoniq jezera, već treba da se povuče linija recimo između kasarne i *Erecka suka*. Popravite me ako nisam u pravu, međutim vi ste se obojica tako brzo saglasili o tome da se iz ovog može zaključiti čitajući da je, naravno ja ne vidim original, ovo je samo prevod na engleski, ali da se iz toga može zaključiti da postoji kasarna u području Radonjića/Radoniq jezera ili *EreckaSuka* a meni to ne izgleda, ja to ne mogu da razumem. Naravno engleski nije moj maternji jezik .

ADVOKAT EMERSON: Ja tačno razumem šta ste vi rekli. Ja mislim da se ne radi o jezičkom pitanju, mislim da se radi o tumačenju šta ovaj tekst zapravo znači. Naime mi znamo da je postojao stalni srpski položaj na jezeru.

SUDIJA ORIE: Da, ali Pretresno veće to ne zna. Ako vi tumačite bez daljih objašnjenja na osnovu vaših saznanja to Pretresnom veću nije od koristi.

ADVOKAT EMERSON: Da, ove oznake treba da treba da pokažu šta svedok zna a karta pukovnika Delića nam pokazuje razmeštaj. Dakle ne radi se o jezičkom pitanju, jer ako

znamo da postoji kasarna kod Radonjić/Radoniq jezera, a to smo videli na karti pukovnika Delića, tu onda stoje znakovi i oni ukazuju gde su ti pravci kretanja.

SUDIJA ORIE: Da, to razumem. ja mogu da čitam kartu, ali jezik koji se ovde koristi ni na koji način ne doprinosi onom tumačenju koje vidimo na karti. Meni se čini da se radi samo o jeziku. Sada gledam na sat i vidim da je već sedam sati. Imamo još jedno pitanje.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Možda možemo da pitamo svedoka. Nakon što ste čuli ovu raspravu između mene i gospodina Emersona da li nam možete reći gospodine Crosland da li vi ovaj tekst interpretirate na osnovu vaših saznanja i da li mi vi kome je maternji jezik engleski možete pomoći da to bolje razumem.

SVEDOK CROSLAND: Časni Sude ja mislim da je ono što gospodin Emerson nastoji da prikaže je da ovo operativna zapovest komandanta 125. brigade, o kojoj govori ovaj dokument. Stoga, ti ciljevi na tim različitim pravcima, kao što ste i vi sami rekli, jesu operativne zone u koje će ta jedinica imati zadatak da se uputi. Sad, kad sam bolje pogledao na kartu, sećam se da je došlo do jednog takvog upućivanja iz Peći/Peje južno u to područje. Ali ne znam da li su ostvarili te ciljeve koji su navedeni u ovom dokumentu. Dakle ne znam

SUDIJA ORIE: Ne zanima me šta se dogodilo nego šta nam kaže ovaj dokument.

SVEDOK CROSLAND: Časni Sude ono što gospodin Emerson kaže je da su postojali ti ciljevi i moguće je da su oni ostvareni.

SUDIJA ORIE: Ali ja vas pitam šta nam taj tekst kaže o ciljevima?

ADVOKAT EMERSON: Ako ja mogu

SUDIJA ORIE: Izvolite

ADVOKAT EMERSON: Samo ovo časni Sude. General Deliće je iz 549. brigade. Njegova mapa pokazuje da je njegova vojska smeštena na *Erečkoj Suki*. A ovo je 125. brigada koja je razmeštena severnije od tog područja i to vam govori da će 125. brigada biti izmeštena iz svoje kasarne i razmeštena na *Erečku suku*. . .

SUDIJA ORIE: To je vaše tumačenje.

ADVOKAT EMERSON: i iz svoje kasarne na Radonjičko/Radoniq jezero. Dakle 549. brigada je već na Radonjičkom/Radoniq jezeru, zato što imamo kartu koja je tako označena i onda se sada njima pridružuju ove snage i one žele da dođu do ovih oložaja koji su tu navedeni.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emerson, pročitacu ovaj transkript tokom vikenda i videću da li je potrebno ikakvo dalje razjašnjenje.

ADVOKAT EMERSON: Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Gospodine Crosland, nismo završili vaše unakrsno ispitivanje, pošto Odbrana ima tri tima i oni nisu završili vaše unakrsno ispitivanje. Rečeno nam je da nećete biti na raspolaganju u ponedjeljak sledeće nedelje, ali da postoji mogućnost da ćete biti na raspolaganju nakon dve nedelje.

SVEDOK CROSLAND: Časni Sude tako je. Imam obaveze koje me sprečavaju da budem ovde dve nedelje.

SUDIJA ORIE: U redu, gospodine Crosland, sada gledam Tužilaštvo i Odbranu ali mi se čini da je najlogičnije da nastavimo ispitivanje gospodina Croslanda onda kad nam ponovo postane dostupan. Istovremeno gospodine Crosland, od momenta kad ste počeli svoje svedočenje vi ste pod obavezom da ne razgovarate o svom svedočenju ni sa kim. Ja vam sad dajem takvo uputstvo, to znači da se obratite samo ljudima iz Odeljenja za žrtve i svedoke, koji će predstavljati vezu između suda i vas. Je li to jasno?

SVEDOK CROSLAND: Potpuno jasno, gospodine. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Vidim da je gospodin Emerson na nogama, gospodin Harvey je na nogama. Gospodin Guy-Smith još nije.

ADVOKAT EMERSON: Samo bih hteo da kažem da smo mi veoma zahvalni svedoku na saradnji koju nam je pružio i mi molimo da svedok nastavi svoje svedočenje što je pre moguće.

ADVOKAT HARVEY: Samo jedna mala ispravka u transkriptu. Na strani 104. red 10. svedok je rekao "nismo mogli da krenemo po onom neobeležebnom putu" i u transkriptu piše „Peć u Ždrelo/Zhdrellë“ a jasno je iz karte da je on zapravo mislio na „Beć“.

SUDIJA ORIE: Gospodine Crosland?

SVEDOK CROSLAND: Tako je.

ADVOKAT HARVEY: Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Svi vam se zahvaljujemo i očekujemo vas uskoro. Samo još jedna proceduralna stvar, ali vi možete da izadete iz sudine.

SVEDOK CROSLAND: Hvala.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Dakle postoji jedno pitanje koje izgleda da nije rešeno. Da li se izjava po Pravilu 92. od 19. aprila, može uvesti u dokaze ili ne. Samo iz razloga transparentnosti i da sve uđe u zapisnik, vidim u transkriptu od juče, da iako su te reči pripisane gospodinu Emersonu, jasno je da to govori gospodin Re i on kaže „primio sam e-mail od gospodina Zahara koji kaže da ste vi odlučili da mi ne udovoljite, a ja nisam to ni predložio kao dokaz“. To ne odgovora onome što se u e-mailu kaže, gospodine Re, jer u e-mailu stoji „Sudije su me zamolile da vas informišem da će Tužilaštvo nastaviti s glavnim ispitivanjem gospodina Croslanda kao da je podnesak za prihvatanje izjave po Pravilu 92. odbačen“ Zato pozivamo Odbranu da onoliko koliko je moguće odmah da svoje razloge za protivljenje. Oni su nam

rekli da nemaju prigovora. Takođe smo shvatili da je Odbrana primila taj e-mail prekasno da bi mogla da da svoj odgovor. Ali kasnije u tom e-mailu stoji „Tužilaštvo se poziva da napravi određene izmene kako bi se videlo da li ta izjava po Pravilu 92. ter može da se prihvati kao dokaz u kasnijoj fazi“, dakle u zapisniku stoji da smo mi doneli odluku protiv vas, dakle da nismo udovoljili vašem zahtevu i tu se Pretresno veće našlo u jednoj dosta neugodnoj situaciji u kojoj smo mi dobili tu izjavu po Pravilu 92. ter dosta kasno i mi nismo mogli da ignorišemo tu mogućnost da će doći do prigovora, a nismo mogli da znamo kakvi bi ti prigovori mogli da budu. Dakle, mi smo morali da damo takvo uputstvo stranama kako da nastave sa radom ali to nije tačno zapisano. Gospodine Emerson, ne želim da sada počne nekakva rasprava o tom pitanju

ADVOKAT EMERSON: Ne želim ni ja. Mislim da ipak moram da kažem u zapisnik u svetlu ovoga što je rečeno. Naš stav sada je da se taj zahtev povlači.

SUDIJA ORIE: On se povlači. Povlači se jer izgleda kao da je Pretresno veće već odlučilo da to neće da prihvati, a to je zapravo zbog e-maila. Ali on je povučen i nema potrebe da se o tome više raspravlja.

TUŽILAC RE: Ne želim da tu sada ulazim u bilo kakvu raspravu, ali očit je da sam ja pogrešno protumačio ono što je stajalo u e-mailu i moje tumačenje je bilo da kada ste vi rekli da moramo da nastavimo imajući u vidu da je taj zahtev odbačen, da naprosto nema ništa što bih mogao da uradim nego da da nastavim rad kao da je taj zahtev odbačen.

SUDIJA ORIE: Zapravo data je neka sugestija, na osnovu onoga što smo mi čuli od Odbrane koji su razlozi za njihov prigovor i da u toku izvođenja dokaza možda možete neki od tih prigovora da sprečite na primer tako što ćete da date dalje faktičke osnove za izvesne delove po Pravilu 92. ter. Nećemo sada da dalje raspravljamo o toj stvari, ali bih hteo da to bude jasno zbog zapisnika.

prevodilac: Molim govornike da ne govore uglas jer nije moguće da se prevede.

TUŽILAC RE: [*Mikrofon nije uključen*]

SUDIJA ORIE: To shvatam. Shvatam da su svi radili u najboljem interesu ovog suđenja. Ovo Pretresno veće je mislilo da bi bilo važno da to uđe u zapisnik, ali očigledno je da je došlo do nekog nesporazuma, a budući da je sada petak i 19.10 h mi ćemo sada da prekinemo s radom i izvinjavamo se prevodiocima i tehničkoj službi, a sada mi predstavnica Sekretarijata šalje mali papirić na kome piše „do kad?“

(Pretresno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Prekidamo sa radom do ponedeljka 23. aprila u 14.15 časova kada ćemo se naći u sudnici broj 1.

Sednica je završena u 19.11 h.

Nastavlja se u ponedeljak, 23. aprila 2007. godine u 14.15 h

